

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Místní Agenda 21 v podmínkách České republiky

Bc. Romana Ontlová

**Diplomová práce
2009**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Romana ONTLOVÁ**

Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Regionální rozvoj**

Název tématu: **Místní Agenda 21 v podmínkách České republiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod
2. Základní informace o místní Agendě 21
3. Přehled místních Agend 21 v České republice
4. Podpora MA21 z Ministerstva životního prostředí - revolvingový fond PHARE
5. Hodnocení projektů v praxi
6. Závěr
7. Použitá literatura

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

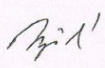
Seznam odborné literatury:

1. Český ekologický ústav. Metodika pro místní Agendy 21 v České republice: strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR. [S.l.: s.n.]. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2003. 120s.
2. JENÍČEK, Vladimír. Životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj v soustavě globálních systémů. Ostrava: Vysoká škola báňská; Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 130 s. ISBN 80-85368-94-3.
3. REITSCHMIEDOVÁ, Alena. Práce s veřejností a místní Agenda 21. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1998. 88 s. ISBN: 80-7212-047-6.
4. REMTOVÁ, Květa. Trvale udržitelný rozvoj a strategie ochrany životního prostředí. Ostrava: Vysoká škola báňská; Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 95 s. ISBN: 80-85368-93-5.
5. THOMAS, Randall(ed.) Sustainable urban design and environmental approach. Spon Press London, New York 2003. 212 s. ISBN 0-415-28123-7.
6. Město Poděbrady [online]. [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.mesto-podebrady.cz>>.
7. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.mzp.cz>>.
8. Místní Agenda 21 [online]. [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.ma21.cz>>.

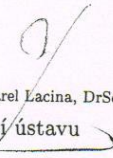
Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání diplomové práce: 20. června 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 1. května 2009

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

prof. PhDr. Karel Lacina, DrSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 21. července 2008

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Sánech dne 17. 8. 2009

Romana Ontlová

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce paní doc. Ing. arch. Vladimíře Šilhánkové, Ph.D. za cenné rady, připomínky, ochotu při vedení této diplomové práce a hlavně za čas, který mi věnovala.

ANOTACE

Tato diplomová práce je věnovaná problematice místní Agendy 21 a její implementaci v podmínkách České republiky. V teoretické části jsou vysvětleny základní pojmy, které souvisejí s místní Agendou 21. Praktická část se zaměřuje na město Poděbrady, kde je vysvětleno zavádění místní Agendy 21 do praxe a úloha kritérií MA21 a indikátorů v procesu.

KLÍČOVÁ SLOVA

místní Agenda 21, kritéria, město Poděbrady, indikátory,

TITLE

Local Agend 21 in the Czech Republic

ANNOTATION

This thesis is devoted to issues of local Agenda 21 and its implementation in the Czech Republic. The theoretical section explains the underlying concepts that are related to local Agenda 21. The practical part focuses on the city of Poděbrady, which explained the implementation of Local Agenda 21 in practice and the role of criteria and indicators MA21 in the process.

KEYWORDS

local Agend 21, criterions, town Poděbrady, indicators

1. ÚVOD	8
2. ZÁKLADNÍ INFORMACE O MÍSTNÍ AGENDĚ 21.....	9
2.1. UDRŽITELNÝ ROZVOJ.....	9
2.2. AGENDA 21	9
2.3. MÍSTNÍ AGENDA 21	10
2.4. ZÁKLADNÍ SOUČÁSTI SYSTÉMU MÍSTNÍ AGENDY 21	13
2.5. KROKY V RÁMCI MA21	15
2.6. ZAPOJOVÁNÍ VEŘEJNOSTI V RÁMCI MA21	17
2.7. SITUACE V ČESKÉ REPUBLICE.....	19
2.8. PODPORA MÍSTNÍ AGENDY 21 Z MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	20
3. DATABÁZE MÍSTNÍCH AGEND 21.....	23
4. KRITÉRIA MA21	24
4.1. KATEGORIE ZÁJEMCI.....	24
4.2. KATEGORIE D.....	25
4.3. KATEGORIE C	26
4.4. KATEGORIE B	27
4.5. KATEGORIE A.....	28
4.6. SPOLEČNÉ EVROPSKÉ INDIKÁTORY ECI.....	29
4.7. ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	31
5. HODNOCENÍ PROJEKTU V PRAXI – MĚSTO PODĚBRADY.....	32
5.1. ZÁKLADNÍ INFORMACE O MĚSTĚ PODĚBRADY	32
5.2. HISTORIE PROCESU MA 21 VE MĚSTĚ PODĚBRADY	33
5.3. SOUČASNÝ PROCES MA 21 V PODĚBRADECH	35
5.4. POPIS PROJEKTU UDRŽITELNÝ ROZVOJ MĚSTA PODĚBRAD	35
5.4.1. <i>Náklady na projekt Udržitelný rozvoj města Poděbrad.....</i>	<i>36</i>
5.5. STRUČNÝ HARMONOGRAM HLAVNÍCH KROKŮ ZPRACOVÁNÍ STRATEGICKÉHO A AKČNÍHO PLÁNU ROZVOJE MĚSTA PODĚBRADY.....	37
5.6. CHARAKTERISTIKA STRATEGICKÉHO PLÁNU MĚSTA PODĚBRAD	43
5.6.1. <i>Charakteristika dokumentu</i>	<i>44</i>
5.6.2. <i>Vize města – cíl koncepce.....</i>	<i>45</i>
5.6.3. <i>Bližší specifikace</i>	<i>47</i>
5.6.4. <i>Vztah k jiným koncepcím.....</i>	<i>51</i>
5.7. NAPLŇOVÁNÍ KRITÉRIÍ MA21	52
5.8. INDIKÁTORY ECI.....	60
5.8.1. <i>Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech.....</i>	<i>61</i>
5.8.2. <i>Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech</i>	<i>69</i>
5.8.3. <i>Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech (Základní školy).....</i>	<i>73</i>
5.9. ZÁVĚR PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	77
6. ZÁVĚR	78
7. POUŽITÁ LITERATURA A JINÉ PRAMENY.....	79
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	82
SEZNAM TABULEK	82
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	82

1. Úvod

Místní Agenda 21 byla pro širokou veřejnost i pro mnoho jiných subjektů nepříliš známý pojem. V současnosti však ovlivňuje mnoho oblastí, spousta občanů je její součástí a zapojuje se do příprav a realizace projektů, které spadají do této oblasti. Místní Agenda 21 je realizována především ve větších městech a regionech, ale zapojují se do ní i menší obce, neboť její význam neustále roste.

Při prosazování místní Agendy 21 hraje důležitou roli Ministerstvo životního prostředí. Z revolvingového fondu PHARE jsou uvolňovány prostředky na podporu implementace a rozvoje místní Agendy 21. Právě město Poděbrady dostalo z tohoto fondu ve formě grantu finanční podporu na realizaci projektu "Udržitelný rozvoj města Poděbrad".

Otázkou, kterou si kladu pro svoji diplomovou práci, je, **zda vynakládané finanční prostředky vedou k naplňování cílů místní Agendy 21, v jakém rozsahu dochází k jejich naplňování a jaké jsou jejich skutečné dopady?** Cílem práce je odpovědět na tuto otázku.

V praktické části své diplomové práce se zaměřím na město Poděbrady, které je jedním z měst, které je v databázi Ministerstva životního prostředí pro místní Agendu 21.

Právě město Poděbrady dostalo z revolvingového fondu PHARE ve formě grantu finanční podporu na realizaci projektu "Udržitelný rozvoj města Poděbrad". Cílem pro město je vytvoření a přijetí strategického a akčního plánu udržitelného rozvoje, který bude odrážet požadavky a představy všech - veřejné správy, veřejnosti, podnikatelského i neziskového sektoru a zejména naplní požadavky a cíle místní Agendy 21.

2. Základní informace o místní Agendě 21

2.1. Udržitelný rozvoj¹

Existuje mnoho definic, které popisují pojem udržitelný rozvoj. Základní aspekt udržitelného rozvoje asi nejlépe vystihuje definice ze Zprávy pro Světovou komisi OSN pro životní prostředí a rozvoj (WCED) nazvané "Naše společná budoucnost", kterou v roce 1987 předložila její tehdejší předsedkyně Gro Harlem Brundtlandová:

Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který umožňuje uspokojovat potřeby lidstva v současnosti bez ohrožení možnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby.

Udržitelný rozvoj znamená především rovnováhu - rovnováhu mezi třemi základními oblastmi našeho života (ekonomikou, sociálními aspekty a životním prostředím), také rovnováhu mezi zeměmi, různými společenskými skupinami, dneškem a budoucností apod.

Udržitelný rozvoj předpokládá specifický přístup k řešení širokého záběru problémů, protože se týká všech aspektů života. Principy udržitelného rozvoje jsou obsaženy v dokumentu Agenda 21.

2.2. Agenda 21

„Agenda 21 je rozsáhlý dokument OSN z Mezinárodní konference o životním prostředí a rozvoji (UNCED) v Rio de Janeiro v Brazílii(1992), který se stal strategickým plánem rozvoje společnosti na prahu třetího tisíciletí. Tato konference je též nazývána "Summitem Země", protože se na ní sešlo 10 tisíc oficiálních delegátů ze 178 zemí světa, z toho 116 hlav států.

Dokument určil hlavní směry omezení negativních projevů naší civilizace v různých oblastech. Jedná se zejména o tyto oblasti: sociální rozdíly mezi bohatým a chudým světem, nedostatky ve zdravotní péči, globální ohrožení životního prostředí, expanze lidských sídel, nárůst populace, atd.“²

¹ Český ekologický ústav. *Metodika pro místní Agendy 21 v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR.* s. 8. 2003

² PAUKERTOVIÁ, Ivana. *Co je agenda 21 a MA21* [online]. [cit. 2009-05-06]. Dostupné na [www <http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-agenda-21-a-ma21&cisloclanku=2007080017>](http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-agenda-21-a-ma21&cisloclanku=2007080017)

„Základními principy Agendy 21 jsou:

- společenská spolupráce na všech úrovních
- mezisektorová spolupráce
- odstraňování sociálních problémů a třecích ploch mezi občany
- veřejné řešení situací a zapojení veřejnosti
- spoluúčast na rozhodování o kvalitě života.“³

Praktickou aplikaci principů daných základním dokumentem Agenda 21 v místní (obecní, komunitní) praxi nazýváme místní Agendou 21⁴.

2.3. Místní Agenda 21

Agenda 21 je dokument OSN a jeho cílem je dlouhodobé zvyšování kvality života ve všech jeho směrech. Místní Agenda 21 je program, který je určený již pro konkrétní obce, města a regiony.⁵

Každá část sousloví má svůj specifický význam.

Místní	odkazuje na Vaše vlastní místo působení, bydliště, obec, případně region.
Agenda	slovo latinského původu a znamená program nebo také seznam věcí, které je třeba udělat, aby bylo dosaženo cíle.
21	vztahuje se k tomu, co musíme udělat v 21. století, vyzývá k uvažování v delším časovém horizontu.

tabulka 1: Vysvětlení pojmů místní Agenda 21

Zdroj: CENIA - Česká informační agentura životního prostředí. *O místní Agendě 21* [on-line]. [cit. 2009-04-05]. Dostupné na www: < <http://www.ma21.cz/> >

³ ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Přednášky z předmětu Strategické plánování*. Univerzita Pardubice, fakulta ekonomicko-správní, obor regionální rozvoj, akademický rok 2007/2008.

⁴ Agenda 21 - Příklady dobré praxe. *Diskusní portál k místní Agendě 21 a místní Akci 21* [on-line]. [cit. 2009-04-02]. Dostupné na www: < <http://www.agenda21.cz/k03.php> >

⁵ PAUKERTOVÁ, Ivana. *Co je agenda 21 a MA21* [online]. [cit. 2009-05-06]. Dostupné na www <<http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-agenda-21-a-ma21&cislocclanku=2007080017>>

Místní Agenda 21 (MA21) je nástroj pro uplatnění principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni. Je to časově náročný proces, který prostřednictvím zkvalitňování správy věcí veřejných, strategického plánování (řízení), zapojování veřejnosti a využívání všech dosavadních poznatků o udržitelném rozvoji v jednotlivých oblastech zvyšuje kvalitu života ve všech jeho aspektech a směřuje k zodpovědnosti občanů za jejich životy i životy ostatních bytostí v prostoru a čase.⁶

„Místní Agenda 21 je program určený pro konkrétní obce, města a regiony. Je tvořen za účasti občanů a ve spolupráci s občany a místními organizacemi a jeho cílem je dlouhodobé zvyšování kvality života ve všech jeho směrech. Zavádí tak principy trvale udržitelného rozvoje do praxe při zohledňování místních problémů. Hlavní roli v programu místní Agendy 21 hraje místní samospráva a státní správa.

Mnohé z aktivit a programů, které směřují ke zlepšení kvality života a životního prostředí ve městech (obcích, regionech) lze nazvat MA21. Jednotlivé činnosti musí být však součástí dlouhodobé, jasně stanovené a veřejností přijaté strategie udržitelného rozvoje. MA21 může iniciovat kdokoli (místní správa, neziskové organizace, škola, i jednotlivci). Iniciační skupina by měla zapojit co největší množství obyvatel ke tvorbě akčního plánu, který musí být následně zaštitěn politicky.⁷

„Součástí místní Agendy 21 je rovněž strategický plán, který propojuje ekonomické a sociální aspekty s oblastí životního prostředí a je vytvářen ve spolupráci s veřejností.

Místní Agenda 21 není ani zákon ani vládní nařízení a není ani povinná. Nejsou stanovené žádné jednotné postupy jak zavádět místní Agendu 21 do praxe, ale jsou známy některé klíčové kroky jak na to.⁸

⁶ Ministerstvo životního prostředí ČR. *Místní Agenda 21* [on-line]. [cit. 2009-05-10]. Dostupné na [www: < http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21 >](http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21)

⁷ CENIA - Česká informační agentura životního prostředí. *O místní Agendě 21* [on-line]. [cit. 2009-04-05]. Dostupné na [www: < http://www.ma21.cz/ >](http://www.ma21.cz/)

⁸ Občanská společnost – informační server. *Místní Agendě 21* [on-line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné na [www: < http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253 >](http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253)

Do procesu místní Agendy 21 mohou spadat například následující činnosti:⁹

- obnova památek,
- oživování a zachovávání tradičních zvyklostí a řemesel,
- udržitelná turistika
- územní plánování založené na integrovaném přístupu a vhodná výstavba,
- péče o krajinu,
- péče o starší občany,
- programy pro školy zaměřené na otázky udržitelného rozvoje,
- programy konzultací, které by měly vést k vytvoření strategického plánu rozvoje místa,
- praktické práce v místě, tzv. práce „zdola“ v rámci místního společenství, jako např. výsadba stromů, údržba parků,
- projekty, které se zabývají konkrétní problematikou, např. dopravou,
- kulturní a společenské akce, akce pro veřejnost (slavnosti, jarmarky, poutě),
- výchovné a vzdělávací programy pro veřejnost i pro místní zastupitele a jiné cílové skupiny,
- spolupráce s médii při osvětě veřejnosti,
- podpora vhodného podnikání,
- vlastní práce místních orgánů – zapracování principů udržitelného rozvoje do koncepcí, plánů i každodenní agendy,
- environmentální systémy řízení pro podniky, místní úřady a další instituce,
- ekologické vytápění,
- nákupy respektující udržitelnost spotřeby,
- a řada dalších.

Uvedené činnosti jsou jen malou ukázkou toho, co může být nazýváno aktivitami v rámci MA21.

System místní Agendy 21 je rozčleněn do jednotlivých částí, které jsou popsány dále.

⁹ Český ekologický ústav. *Metodika pro místní Agendy 21 v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni* ČR. s 19. 2003

2.4. Základní součásti systému místní Agendy 21

MA21 je komplexní systém, který je sestavený z jednotlivých částí a ty jsou navzájem propojeny. Základní části systému, které jsou dále uvedeny, by měly být uplatněny na úrovni obce a regionu.¹⁰

Součásti systému MA21 jsou následující¹¹:

1. **Organizační zázemí** - Je potřeba schopný koordinátor procesu. Obvykle zázemí zajišťuje místní správa, nebo s ní musí být alespoň oficiálně propojeno. Je tedy nutná politická podpora, aby bylo možné prosazovat nutná opatření.
2. **Komunitní spolupráce (partnerství)** - Místní správa by měla při přípravě a realizaci místních aktivit, jednotlivých záměrů rozvoje obce či regionu spolupracovat s místními organizacemi a veřejností v co nejvyšší míře a na dlouhodobé úrovni – nejen jednorázově.
3. **Kapacita pro získávání zdrojů** - MA 21 vede ke zvýšení kapacity pro získávání zdrojů především vzhledem k zavedení principu udržitelného rozvoje v místních podmínkách. Lidé, kteří se do procesu zapojí mohou zároveň ochotni také přispět i finančními a jinými prostředky.
4. **Formalizace procesu, politická podpora** - Místní zastupitelstvo musí přijmout MA 21 jako oficiální součást rozvoje a fungování obce, regionu. V rámci toho se zavazuje k respektování principů udržitelného rozvoje včetně zapojování veřejnosti.
5. **Strategie udržitelného rozvoje za účasti veřejnosti** - Každá obec či region, která chce zavést místní Agendu 21, by měla mít zpracovanou dlouhodobou Strategii udržitelného rozvoje, jakožto zastřešující dokument pro dílčí strategie, plány a politiky. Každý místní občan by přitom měl mít možnost podílet se na jejím zpracování i realizaci. Součástí strategického plánu má být akční plán, který přesně určí kdo, co a kdy udělá. Tento plán je zásadní pro nastartování procesu MA 21. Proces MA 21 je pak nutné i monitorovat. Veřejnost má být zapojena v každé fázi

¹⁰ CENIA - Česká informační agentura životního prostředí. *Systém místní Agendy 21 v obci, městě, regionu a jeho základní části* [on-line]. [cit. 2009-05-08]. Dostupné na [www: < http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM/\\$FILE/system_ma21.pdf >](http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM/$FILE/system_ma21.pdf)

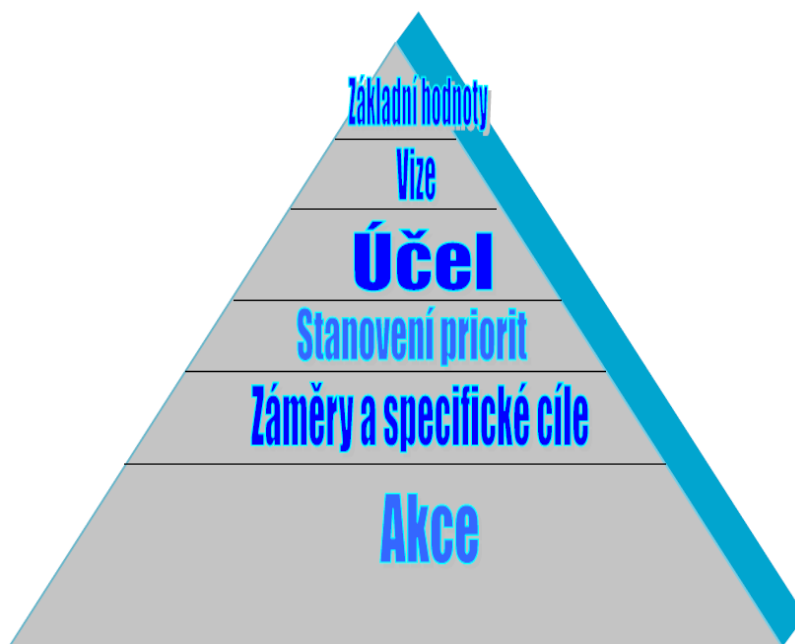
¹¹ Občanská společnost – informační server. *Místní Agenda 21* [online]. [cit. 2009-05-16] Dostupné na [www <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>](http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253)

procesu nejen informováním, ale dle situace přímo i konkrétní prací - získáváním názorů a podkladů, spoluúčastí na vytváření i realizaci procesu. Konkrétní příklady propojování ekonomických, sociálních a ekologických činností je potřeba podpořit jako tzv. mikroprojekty – malé projekty podpořené místní správou nebo z vnějších zdrojů.

6. ***Výchova, vzdělání, osvěta a informovanost*** - Místní lidé musejí jednak rozumět základním otázkám udržitelného rozvoje a také tomu, že oni jsou spoluvůrci budoucnosti obce, regionu a jednak musejí být motivováni k tomu, aby se do procesu MA21 aktivně zapojili. Proces by měl vést k tomu, aby všichni, kdo tvoří společenství, převzali určitý díl zodpovědnosti za jeho rozvoj.
7. ***Management kvality*** - Udržitelnost by měla být chápána jako součást řízení místního úřadu, a nejen jako možný dodatek.
8. ***Vnější vztahy a vazby*** - Udržitelný rozvoj není jen záležitostí obce a regionu, ale má širší souvislosti, takže obec či region by měla budovat vnější vztahy, informační vazby a partnerství – s dalšími obcemi a regiony, v rámci sítí a projektů na národní i mezinárodní úrovni.
9. ***Mikroprojekty*** - Malé i velké dílčí projekty, které slouží jako příklad projektů, které přispívají k udržitelnému rozvoji. Finančně by se na nich měla podílet i místní správa.

2.5. Kroky v rámci MA21¹²

V rámci procesu se vytváří, zpracovává a definuje plán s následujícími částmi, které lze znázornit jako pyramidu.

Obrázek 1: Hierarchie uplatňování MA21

Zdroj: Český ekologický ústav. *Metodika pro místní Agendy 21 v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR.* 26s.2003

- **Základní hodnoty**

Jsou to hodnoty, které účastníci vyznávají a uznávají a pro které se činnosti účastní. Základní hodnoty jsou hodnoty, pro které proces vedeme, určují základní směr další práce.

Příkladem můžou být rovné příležitosti pro všechny nebo že jsou respektovány potřeby obyvatel a další.

- **Vize**

Vize určuje dlouhodobý cíl snažení. Jak bude vypadat naše obec za 15, 20 let? Jak bude vypadat doprava, veřejné prostranství apod. Naplňování tohoto cíle je pak předmětem práce na procesu MA21. Vize odpovídá na otázku ČEHO chceme dosáhnout.

¹² Český ekologický ústav. *Metodika pro místní Agendy 21 v České republice : strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR.* 26-27s.2003

- **Účel**

Účel odpovídá pak na otázku kdo jsme, PROČ chceme proces zahájit a realizovat, co děláme a jak to děláme.

- **Stanovení prioritních oblastí**

Nejprve je potřeba určit všechny oblasti práce, které je třeba řešit, abychom dospěli k vizi. Poté stanovíme priority, neboli klíčové oblasti práce.

- **Záměry**

Záměry jsou obecné prohlášení o úmyslu v jednotlivých prioritních oblastech - -popisují v obecných termínech co máme dělat. Záměry by měly být stručný.

- **Specifické cíle**

Ty rozdělují záměry na zvládnutelné bloky, slouží k upřesnění záměrů. Neměly by však být zaměřovány se specifickými úkoly anebo akcemi - specifické cíle jsou více strategické.

- **Akce**

Ke každé z vybraných prioritních oblastí je sestaven Akční plán – seznam konkrétních aktivit (projektů), které je třeba udělat, aby bylo dosaženo specifických cílů v dané oblasti. Plán by měl současně obsahovat termíny, zdroje, kdo je za uskutečnění zodpovědný a kdo bude na činnosti spolupracovat.

2.6. Zapojování veřejnosti v rámci MA21¹³

V rámci procesu MA21 je důležitá účast veřejnosti. Čím více lidí se do procesu MA21 zapojí, tím kvalitnější tento proces bude.

Veřejnost má být zapojena nejen do rozhodovacích procesů, ale i do vytváření plánů a jejich realizace. Má jít o souvislý stále probíhající proces, nejen zapojování v rámci jednotlivých projektů, aktivit nebo dílčích procesů.

Jako obyvatelé dané obce byste měli sami říci, co vás trápí nejvíce. I zdánlivě banální problém může představovat neřešitelné situace, které se v rámci procesu mohou řešit.

Výhody zapojení veřejnosti

- předchází se konfliktům, pomáhá konflikty řešit způsobem přijatelným pro obě strany, pomáhá odstranit nepochopení a nedorozumění,
- spolupracující strany se navzájem od sebe učí a inspirují což přispívá k vyšší tvořivosti
- každý přináší místní znalosti a místní zkušenosti i své odborné znalosti,
- lidé mohou přijmout záměr za vlastní, ztotožnit se s ním, začne jim na věci záležet,
- posiluje pocit soudržnosti k obci, posiluje pocit vlastnictví, který motivuje k činnosti,
- zlepšuje se veřejný image, obraz úřadu v očích veřejnosti,
- pomáhá dosahovat cílů udržitelného rozvoje,
- dává procesu dynamiku.

Principy zapojení veřejnosti do procesu

- **Jasný a transparentní proces** - předem musí být jasné, co se stane s výsledky práce, jak bude s názory a náměty veřejnosti naloženo a zda k nim bude rozhodovací orgán přihlížet. Vývoj, řízení a zajištění procesu musí být jasné všem
- **Otevřenost, poctivost, důvěra** - komunikace má být založena na oboustranném naslouchání a dotazování a vzájemném respektování názorů

¹³ Občanská společnost – informační server. Místní Agenda 21 [online]. [cit. 2009-05-16] Dostupné na [www: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>](http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253)

- **Průběžné informování** o tom co se děje, jak je naloženo s výsledky předchozích aktivit, a co se bude dít
- **Zapojení mají být pokud možno všichni** - jedinec, skupina, organizace - kdo může ovlivnit nebo kdo může být ovlivněn (pozitivně i negativně) výsledkem rozhodnutí, plánu, programu nebo i procesem, který k výsledku vede. Tedy i ti, kteří se o takové otázky sami nezajímají.
- **Zodpovědnost** za způsob přijmutí rozhodnutí, ale také za jeho provedení mají všichni

Všichni zúčastnění mají mít na začátku i v průběhu procesu **stejně informace** a jejich práce by měla fungovat na **společných dohodách**.

Proces má více možností a více řešení. Ideální pro řešení je **dospět ke konsensu**.

Možné nástroje pro zapojení veřejnosti

Nástrojů je celá řada. Jsou to vesměs obecné možnosti, jak veřejnost zapojit do plánování.

- Dotazníky
- Letáky
- Tradiční veřejná setkání
- Fóra / Kulaté stoly
- Nástěnkové dotazníky
- Výstavy
- Skupiny zvláštní pozornosti
- Reálné plánování (Planning for Real)
- Virtuální diskuse
- Referendum
- Hodnocení vesnice nebo města
- Klíčové informace
- Individuální hloubkové rozhovory
- Telefonní rozhovor
- Případové studie
- Diáře a ostatní psané záznamy
- Ústní vyprávění

- Nahrávky na video
- Pozorování účastníků
- Vytváření vizí (Visioning)
- Vytváření shody (budování konsensu) / řešení konfliktů
- Přehled relevantních dat
- Občanská porota

2.7. Situace v České republice¹⁴

Česká republika přijala závazek uplatňovat MA21 na konferenci UNCED v Riu v roce 1992 a následných konferencích.

První pokusy o uplatňování MA21 v naší republice se objevily letech 1997-1998, kdy se myšlenky chopily některé nestátní neziskové organizace a aktivní místní samosprávy. V porovnání s okolními evropskými státy je to se značným zpožděním.

Zároveň začalo MA21 metodicky podporovat Ministerstvo životního prostředí (MŽP), zejména prostřednictvím Českého ekologického ústavu (ČEÚ - od 1. 4. 2005 CENIA). Do oficiálních vládních dokumentů se ovšem myšlenka MA21 dostala až v roce 1999. Místní Agenda 21 byla jedním z cílů Státní politiky životního prostředí (2004 - 2010). Od prosince 2004 je nedílnou součástí Strategie udržitelného rozvoje České republiky.

Koordinátorem pro oblast MA 21 v ČR je **CENIA, česká informační agentura životního prostředí** (dříve ČEÚ). CENIA zajišťuje základní i aktuální informace z oblasti, zprostředkovává kontakty a informační zdroje v rámci ČR i mimo ni.

V České republice je podpora MA21 také z Ministerstva životního prostředí, což je rozebráno v následujícím textu.

¹⁴ ENVIS - Informační servis o životním prostředí. *Místní Agenda 21 v ČR a v Praze* [on-line]. [cit. 2009-06-26]. Dostupné na [www: <http://envis.praha-mesto.cz/\(pm5ds245e2ovluihydrzuo55\)/default.aspx?ido=5323&sh=-473550853>](http://envis.praha-mesto.cz/(pm5ds245e2ovluihydrzuo55)/default.aspx?ido=5323&sh=-473550853)

2.8. Podpora místní Agendy 21 z Ministerstva životního prostředí

V rámci Ministerstva životního prostředí byl zřízen revolvingový fond PHARE, což jsou jeho mimorozpočtové prostředky.¹⁵

„Ministerstvo životního prostředí jako správce revolvingového fondu vydává směrnici č. 14/2007, která stanovuje postup při předkládání žádostí, při projednávání žádostí, přidělování finančních prostředků, jejich čerpání a průběžné kontrole.

Předmětem finanční podpory je půjčka, grant, technická asistence. Podmínkou je, aby podporované projekty měly pozitivní vliv na životní prostředí i udržitelný rozvoj a musí být v souladu se všemi právními předpisy České republiky a Evropských společenství a horizontálními prioritami Evropských společenství.

1. Půjčka je účelově určená podpora poskytovaná:

- pro malé obce do 2000 ekvivalentních obyvatel na výstavbu čistíren odpadních vod a kanalizací
- na zpracování dokumentace projektů pro Operační program Životní prostředí
- na vlastní realizaci úspěšných projektů Finančních mechanismů EHP a Norska, programů LIFE a LIFE+
- půjčky pro municipality prokazatelně související s ochranou životního prostředí a udržitelným rozvojem.

2. Grant je účelově určená podpora na spolufinancování pro zajištění projektů Místních Agend 21.

3. Technická asistence pro správce fondu a SFŽP.¹⁶

¹⁵ Ministerstvo životního prostředí ČR. *Prezentace aplikace PowerPoint* [on-line]. [cit. 2009-04-26]. Dostupné na [www: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017391>](http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017391)

¹⁶ Ministerstvo životního prostředí ČR. *Revolvingový fond PHARE* [on-line]. [cit. 2009-05-26]. Dostupné na [www: <www.mzp.cz >](http://www.mzp.cz)

„Dne 15.1. 2008 vyhlášena 1.výzva k podávání žádostí o grant, který má sloužit na podporu implementace a rozvoje místní Agendy 21 z revolvingového fondu Phare.

Cílem využití dotace je systémové zlepšení správy a řízení obcí, měst, mikroregionů a krajů k udržitelnému rozvoji. Grant má napomáhat podpoře zavádění místní Agendy 21 a prokazatelnému kvalitativnímu posunu v tomto procesu:

- podpora zavádění MA 21 a prokazatelný kvalitativní posun v tomto procesu (strategické plánování udržitelného rozvoje podle kapitoly 28 Agendy 21),
- sledování a vyhodnocování indikátorů udržitelného rozvoje na místní úrovni,
- komunitní a expertní plánování v kvalitě MA 21,
- realizace místních akcí a kampaní pro veřejnost a další opatření a aktivity směrem k udržitelnému rozvoji,
- modelové projekty pro udržitelný rozvoj, které řeší ochranu životního prostředí a současně přispívají k sociálnímu a ekonomickému rozvoji obcí, regionu.

Žadatelem o tuto dotaci může být obec, sdružení obcí, kraj, nestátní nezisková organizace nebo zájmové sdružení právnických osob. Žadatelem nemůže být zahraniční subjekt. Finanční pomoc se vztahuje pouze na projekty realizované na území České republiky. Pokud je žadatelem jiný subjekt než obec, svazek obcí nebo kraj (tj. municipalita), je nutné doložit písemné partnerství s municipalitou na předloženém projektu. Aby mohla být dotace přidělena, je potřeba registrace municipality v Databázi MA21 ať již je žadatelem nebo partnerem.

Výše dotace činí 90% celkových uznatelných nákladů na projekt, maximálně 2 milióny Kč, doba realizace projektu je max. 2 roky. A minimální částka, na kterou bude grant poskytnut, je 100 tisíc Kč. V první výzvě bude celkový objem peněz činit 15 miliónů Kč. Výzvy budou tři, vypisované s cca ročním odstupem.“¹⁷

Dne 15. dubna 2008 byla ukončena 1. výzva k předkládání žádostí o půjčku/grant v rámci Revolvingového fondu MŽP, která trvala po tři kalendářní měsíce. Žadatelé podali 41 žádostí, které byly všechny zaměřené na poskytnutí grantu na spolufinancování projektů pro rozvoj

¹⁷ Ministerstvo životního prostředí ČR. *Podpora MA21 z MŽP - revolvingový fond Phare* [on-line]. [cit. 2009-05-10]. Dostupné na www: < [http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPMPFOSK9HH](http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPMPFOSK9HH)>

Místní Agendy 21. Z tohoto počtu bylo doporučeno dvěma externími hodnotiteli a správcem Revolvingového fondu celkem 16 žádostí, které byly následně schváleny hodnotící komisí Ministerstva životního prostředí. Na základě rozhodnutí Ministra životního prostředí RNDr. Martina Bursíka byl všem grant udělen.

Statistika úspěšnosti – 1. výzva (GRANTY)¹⁸

- Předloženo bylo celkem 41 projektů.
- Z hlediska formálních důvodů vyřazen 1 projekt.
- Nadregionální/celostátní projekty 3/2
- Mikroregiony 6/2
- Městské části 3/2
- Obce 28/10
- Úspěšné byly jen 3 obce pod 20 000 obyvatel

Úspěšné projekty z první výzvy – předkladatelé

- 1) NSZM – celostátní projekt
- 2) Jihlava
- 3) Mikroregion Podralsko
- 4) Mikroregion Dražanská Vrchovina
- 5) Poděbrady
- 6) Chrudim
- 7) Uherské Hradiště
- 8) Městská část Praha-Libuš
- 9) TIMUR – celostátní projekt
- 10) Společnost pro komunitní práci Vsetín
- 11) Jindřichovice pod Smrkem
- 12) Turnov
- 13) Ústav pro ekopolitiku – Krásná Lípa
- 14) Agentura Třeboňsko
- 15) ZO ČSOP Onyx – Městská část Ostrava-Poruba
- 16) ECHOS – Železná Ruda

¹⁸ Ministerstvo životního prostředí ČR. *Prezentace aplikace PowerPoint* [on-line]. [cit. 2009-04-26]. Dostupné na [www: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017391>](http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017391)

3. Databáze místních Agend 21¹⁹

Jednotlivé municipality, mikroregiony nebo kraje jsou evidovány v Databázi MA21

Databáze místních Agend 21 je oficiální evidence MA21 v ČR. Slouží ke sledování stavu MA21 v ČR, porovnávání s ostatními i k inspiraci k dalším krokům a aktivitám. Databázi spravuje CENIA, Česká informační agentura životního prostředí.

Výsledky hodnocení kvality místních Agend 21 v ČR podle Kritérií MA21 jsou přehledně zobrazeny v nově vytvořené internetové Databázi MA21, která je zastřešena Radou vlády pro udržitelný rozvoj.

Databáze MA21 představuje oficiální evidenci realizátorů MA21 v ČR a bude využívána jako zdroj informací o rozsahu a kvalitě MA21 pro resorty, kraje a mezinárodní instituce.

Cílem Databáze MA21 je poskytnout městům, obcím i regionům jednoduchý nástroj pro prezentaci jejich aktivit v rámci MA21 podle oficiálně stanovených podmínek. Kontrolu informací, jež jsou do Databáze MA21 vkládány, zajišťuje CENIA a ta zároveň poskytuje municipalitám při plnění databáze asistenční pomoc.

Práce uživatele (obce, města či regionu) s Databází MA21 je definována v několika jednoduchých krocích:

1. Registrace uživatele do Databáze MA21
2. Vyplnění Kritérií MA21 do elektronického formuláře
3. Zaslání elektronického formuláře k ověření odborným správcem Databáze MA21
4. Automatizované zobrazení ověřených Kritérií MA21 v oficiální evidenci MA21
5. Každoroční aktualizace Kritérií MA21 uživatelem

Na tyto kritéria se zaměřuje následující kapitola.

¹⁹ Národní síť Zdravých měst ČR. *Databáze místních Agend 21 – oficiální evidence MA21 v ČR* [on-line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné na [www: <http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2082447t>](http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2082447t)

4. Kritéria MA21²⁰

Pro měření kvality MA21 vznikla přehledná Kritéria MA21, která byla otestovaná v praxi několika měst i krajů a sledovaná v rámci oficiální Databáze MA21. V roce 2006 byla místní Agenda 21 zařazena Ministerstvem vnitra mezi oficiální metody zvyšování kvality ve veřejné správě, spolu s dalšími metodami (např. benchmarking, CAF nebo Balanced Scorecard), které navíc efektivně propojuje.

Sadu Kritérií MA21 je členěna do čtyř hlavních kategorií kvality A - D a zahrnuje také „startovací“ skupinu Zájemci. Každá z těchto kategorií má vlastní kritéria a měřitelné ukazatele, kterými lze hodnotit úroveň procesu MA21 v dané municipalitě. Aby bylo možné postoupit do vyšší kategorie, je vždy nutné splnit všechna kritéria kategorie předcházející. Používání těchto kritérií není sice závazné, nejedná se o žádnou povinnost, ale je to užitečný nástroj, který pomáhá se průběžně orientovat v celém procesu, nechat se inspirovat ostatními a naopak předávat své zkušenosti dál.

4.1. Kategorie Zájemci

Kategorie Zájemci má především postihnout zájem obce, města či regionu o proces MA21 jako takový, aniž by prozatím docházelo k vytváření jakýchkoliv formálních struktur či procesů. Tato kategorii se snaží informovat o tom, co MA21 obnáší, o novinkách, příkladech dobré praxe a podobně. Jedná se o startovací bod, kde se obce, města, regiony i místní aktéři seznamují jak s procesem MA21, tak s fungováním Databáze MA21 a mohou se na základě vlastní zkušenosti rozhodnout, zda postupovat do vyšších kategorií či nikoliv.

Pokud municipalita má zájem o registraci do Databáze MA21, stanoví kontaktní osobu, kterou se může stát kdokoliv, a poskytuje pravidelně (minimálně jedenkrát ročně) informace o dění souvisejícím s MA21 prostřednictvím elektronického formuláře, který je umístěn zde v databázi, splňuje všechna tři kritéria, jež jsou podmínkou pro zapsání do této nulté kategorie.

²⁰ Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21*[on-line]. [cit. 7. dubna 2009]. Dostupné na [www: <http://ma21.cenia.cz/kriteria>](http://ma21.cenia.cz/kriteria)

Jsou to tedy již 3 zmíněná kritéria:

1. zájem o zápis do evidence MA 21
2. kontaktní osoba MA 21
3. zpětná vazba o stavu MA 21

Kategorie "Zájemci"			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
i.	Zájem o zápis do evidence MA21	- vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21	- ano/ne
ii.	Kontaktní osoba MA21	- stanovení kontaktní osoby - zástupce právnické osoby	- ano/ne
iii.	Zpětná vazba o stavu MA21	- pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21	- ano/ne

tabulka 2: Kritéria pro Kategorii Zájemci

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21*[on-line]. [cit. 2009-04-07].
Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/kriteria >](http://ma21.cenia.cz/kriteria)

4.2. Kategorie D

Kategorie D už vyžaduje realizaci aktivit, které jsou založené na principu partnerství, a také vytvoření organizační struktury na straně obce, města či regionu. Municipalita by měla ustanovit koordinátora MA21, jehož hlavní úlohou je koordinace činností v rámci procesu MA21 a další propagace principů MA21 a udržitelného rozvoje obecně. Může se jím stát úředník, politik či pověřené sdružení občanů. Na této úrovni již musí být MA 21 naplňována konkrétním obsahem, což s sebou přináší komunikační a manažerské postupy. Jedná se například o aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování, rozhodování a realizace významných opatření, jež se dotýkají života občanů nebo spolupráce s občanským a podnikatelským sektorem při jejich tvorbě. Města, která patří do této kategorie, musejí také pravidelně prezentovat své aktivity v rámci MA21 na svých webových stránkách a v místních, regionálních anebo celostátních médiích. Naplnění všech kritérií stanovených pro tuto kategorii (viz následující tabulka) umožňuje dané municipalitě postoupit do vyšší kategorie C”.

Kategorie D			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
1.	Organizační struktura MA21	1.1. ustanovení zodpovědného politika pro MA21	- ano/ne
		1.2. ustanovení koordinátora MA21 (v rámci úřadu či organizace zřízené městem/obcí)	- ano/ne
		1.3. existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán)	- ano/ne
2.	Aktivní zapojování veřejnosti do oblasti plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum UR/MA21 aj.)	2. plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování)	- minimálně 2 plánovací akce za rok
3.	Prezentace činností a výstupů MA21	3.1. aktualizace webové stránky s informacemi o MA21	- informace o aktuálních aktivitách v daném roce na webu
		3.2. uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích	- minimálně 2 zprávy v médiích za každé pololetí (4 zprávy za rok)
4.	Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru	4. společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21	- minimálně 2 společné aktivity za rok

tabulka 3: Kritéria pro Kategorii D

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 2009-04- 07].
Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/kriteria >](http://ma21.cenia.cz/kriteria)

4.3. Kategorie C

Kategorie C vyžaduje zejména propracovanější organizační strukturu, hlubší politické zastřešení a vyšší míru participace obyvatel, kteří celý proces MA21 zabezpečují. Nedílnou součástí je ustavení oficiálního orgánu samosprávy pro MA21 a schválení oficiálního dokumentu k MA21 v podobě deklarace, charty apod. Významným faktorem jsou také pravidelná setkání na veřejném fóru udržitelného rozvoje nebo MA21, kde mají různí aktéři dané lokality možnost diskutovat o veřejných věcech a problémech dané municipality. Přitom je velmi důležité, jakým způsobem se podaří propojit jednotlivé oblasti života v místě a jejich představitele - politickou reprezentaci, místní podnikatele, občanská sdružení a spolky a další.

Kategorie C			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
5.	Oficiální orgán samosprávy pro MA21	5. ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování postupu MA21 složeného ze zástupů veřejné správy, neziskového sektoru a komerčního sektoru	- minimálně 1 zástupce z každého sektoru
6.	Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)	6. schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
7.	Informace, vzdělávání a osvěta k UR a MA21	7.1. pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)	- minimálně 1 kampaň za rok
		7.2. realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro úřad nebo veřejnost (mimo kampaň)	- minimálně 1 osvětová akce za rok
8.	Sledování a hodnocení procesu MA21	8. projednání pravidelné zprávy o MA21 nebo akčního plánu zlepšování MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
9.	Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy	9. schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z komunitního plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možno jednorázová i systematická podpora)	- minimálně 1x za rok
10.	Pravidelné veřejné fórum UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	10. pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	- minimálně 1x za rok

tabulka 4: Kritéria pro Kategorii C

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21*[on-line]. [cit. 2009-04-07].
Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/kriteria >](http://ma21.cenia.cz/kriteria)

4.4. Kategorie B

Druhá nejvyšší kategorie B doplňuje předchozí kategorii o řadu významných prvků. Nejen že dílčí koncepce respektují principy udržitelného rozvoje, ale v této fázi také dochází k vytvoření ucelené strategie udržitelného rozvoje daného regionu za účasti expertů, partnerů a samozřejmě veřejnosti. Zastupitelstvo města, obce či regionu v kategorii B by mělo rozhodnout o vhodném systému finanční podpory aktivit MA21. Může se jednat o zdroje vlastní i vnější, z národních a také i evropských fondů. Municipality v této kategorii sledují svoje směřování k udržitelnému rozvoji pomocí měřitelných indikátorů, které si za účasti občanů definují samy (reflexe konkrétních cílů), nebo mohou vybrat z již existujících sad (například sady společných evropských indikátorů, známé pod zkratkou ECI), může sledovat svoji ekologickou stopu apod. S výběrem a sledováním indikátorů mohou pomoci i zkušené organizace, jako je iniciativa TIMUR, nebo partneři z řad obcí, které indikátory sledují již delší dobu, jako jsou třeba členové Národní sítě Zdravých měst ČR. Své přístupy veřejně prezentují a sdílejí své zkušenosti s ostatními na společných setkáních anebo třeba v on-line systému sdílení příkladů dobré praxe.

Kategorie B			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
11.	Strategie UR města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy UR	11. strategie UR města/obce nebo strategický plán k UR schválené zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
12.	Dílčí koncepce, která je v souladu se strategií UR města/obce nebo strategickým plánem rozvoje města/obce respektujícím principy UR	12. dílčí koncepce, která naplňuje principy UR, schválená zastupitelstvem města/obce	- prohlášení o naplňování principů UR uvedeno minimálně v 1 platné dílčí koncepci
13.	Systém finanční podpory města/obce pro realizaci opatření MA21	13. schválení systému finanční podpory (nebo alespoň jeho dílčí části) zahrnujícího podporu MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce	- ano/ne
14.	Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21	14. získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)	- minimálně 1 aktivní externí zdroj v roce
15.	Stanovení a sledování vlastních indikátorů MA21	15. stanovení a sledování vlastních indikátorů vyplývajících z komunitního plánování	- ano/ne
16.	Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů UR	16. sledování mezinárodních indikátorů UR	- ano/ne
17.	Certifikované proškolení koordinátora MA21	17. absolvování případně aktuální účast koordinátora MA21 v akreditovaném školení pro koordinátory MA21	- ano/ne
18.	Výměna zkušeností a přenos příkladů dobré praxe v oblasti MA21	18. aktivní zveřejňování vlastních příkladů dobré praxe v rámci tématické akce min. regionálního významu	- ano/ne

tabulka 5: Kritéria pro Kategorii B

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 2009-04-07].

Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/kriteria >](http://ma21.cenia.cz/kriteria)

4.5. Kategorie A

Nejvyšší kategorie A shrnuje všechny předchozí do jednoho vzájemně provázaného celku. Municipality v této kategorii propojuje jednotlivé oblasti své činnosti respektující principy udržitelného rozvoje do komplexního procesu strategického řízení. Realizace procesu MA21 je zabezpečována stálým orgánem rady (komise MA21) či zastupitelstva samosprávy. Město, obec či region zavádí systémy managementu kvality veřejné správy - např. ISO 9000, nebo 14000, či EMAS a průběžně sleduje a vyhodnocuje uplatňování principů udržitelného rozvoje na základě stanovených ukazatelů.

Kategorie A			
ČÍSLO	KRITÉRIUM	UKAZATEL	LIMIT
19.	Oficiální orgán samosprávy pro sledování stavu UR	19. ustanovení orgánu rady nebo zastupitelstva města/obce	- ano/ne
20.	Management kvality v rámci veřejné správy	20. zavedení certifikovaného systému řízení kvality v rámci činnosti úřadu města/obce (např. ISO, CAF, EMS, EMAS)	- ano/ne
21.	Principy UR jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány	21.1. udržení/zlepšování stávajícího stavu a vlivu na UR (dle vlastních nebo standardizovaných indikátorů)	- zjištění stavu/vlivu minimálně 1x za 3 roky
		21.2. spokojenost obyvatel s kvalitou života v obci/městě a s procesem MA21	- zjištění stavu minimálně 1x za 3 roky

tabulka 6: Kritéria pro Kategorii A

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 2009-04-07].
Dostupné na www: < <http://ma21.cenia.cz/kriteria> >

Součástí těchto kritérií je i sledování mezinárodně standardizovaných kritérií, které přiblížím v následující kapitole.

4.6. Společné evropské indikátory ECI²¹

V České republice byla problematika indikátorů zahájena publikací "Zprávy o stavu životního prostředí" v roce 1993. Hlavními pracovišti v České republice, která rozvíjejí indikátorovou problematiku jsou Ministerstvo životního prostředí ČR, Centrum pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy, CENIA (Česká informační agentura životního prostředí), Český hydrometeorologický ústav (ČHÚ), Ministerstvo pro místní rozvoj a další ministerstva a instituce.

Obecně lze indikátory udržitelného rozvoje charakterizovat jako druh kvantitativní informace (není však podmínkou) odvozený od primárních údajů, poskytující ucelenou a základní informaci o určitém jevu, který se týká životního prostředí anebo udržitelného rozvoje (ovzduší, vody, přírody, krajiny, průmyslu, zemědělství, dopravy, sociální sféry aj.).

²¹ *Indikátory udržitelného rozvoje. Teoretické přístupy a zkušenosti v České republice. Případová studie Hradec Králové*, vydalo Civitas per Poluli Hradec Králové v r. 2007, stránek 52, ISBN 978-80-903813-6-0, první vydání, editor doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.

Teoretické práce definují hlavní vlastnosti indikátoru, kterými jsou:

- politicky významný a adresný (indikátory mají být policy relevant, tedy mají mít přímou vazbu na danou politiku či opatření);
- analyticky dobře podložený a zdůvodněný;
- snadno měřitelný, stanovitelný, vypočitatelný, a to s dostatečnou přesností a s přijatelnými finančními náklady;
- uspořádatelný do vhodné časové řady;
- srovnatelný v mezinárodním měřítku.

Optimálním způsobem používání indikátorů je jejich sdružování do ucelených souborů či sad, např. složkově nebo sektorově pojaté soubory. Dále se indikátory rozlišují také podle geografické dimenze (celostátní, regionální, lokální), případně podle jiných diferenciačních kritérií.

Indikátory informují o skutečnostech několika způsoby. Jednak pokud je stanoven explicitní cíl (např. objem emisí skleníkových plynů pro danou zemi v určitém časovém období), indikátory informují o dosažení daného kvantitativního cíle. Někdy není explicitní cíl stanoven, ale je dán zkušeností řady států, se kterou lze dosaženou úroveň srovnávat (obyvatelé napojení na ČOV, ...). Indikátory umožňují objektivní srovnávání jednotlivých zemí, regionů, obcí, podniků nebo jiných subjektů. Úmyslem je konstruovat indikátory stejnou metodikou po delší časové období tak, že lze získat časové řady. V tom případě ukazují trendy a umožňují posoudit vývoj k udržitelnosti v dané oblasti. Indikátory musí mít jasný vztah ke všem rozměrům udržitelného rozvoje. Ten stojí na třech základních pilířích, a to oblasti ekonomické, environmentální a sociální. K těmto třem pilířům by měla být doplněna další dimenze, a to dimenze územní / prostorová, neboť do území se většina sledovaných jevů promítá.

V roce 1999 byla díky iniciativě Evropské komise – DG Životní prostředí a v návaznosti na Tématickou strategii o městském životním prostředí EU vyvinuta sada deseti Společných evropských indikátorů (z anglického European Common Indicators - ECI), jejichž cílem je monitorování environmentální udržitelnosti na místní úrovni. Z původních osmnácti témat a více než sto indikátorů bylo na základě spolupráce s desítkou evropských samospráv vybráno deset tématických indikátorů, později rozšířených o ukazatel Ekologické stopy (Ecological Footprint). V návaznosti na teoretickou přípravu následovala

testovací fáze ve více než 160 evropských místních samosprávách, oficiálně zahájena v roce 2000 na III. Evropské konferenci o udržitelných městech v německém Hannoveru a trvající do roku 2003. Po ukončení testování projektu se Evropská komise již aktivně nezasazovala o sledování ukazatelů ECI a nechává jejich další sledování na iniciativě místních samospráv. Z tohoto důvodu byla v České republice zahájena v roce 2002 činnost platformy Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj (v roce 2005 transformována ze sdružení tří nestátních neziskových organizací na občanské sdružení), která si předsevzala zavádění Společných evropských indikátorů na místní úrovni v českých a moravských městech. Obecná metodika pro evropská města, která byla výstupem projektu, prošla z důvodu snadnějšího uplatnění v České republice částečnou modifikací. Stejně tak byla pozměněna i původní sada indikátorů, kdy byly ze sady vyjmuty dva ukazatele, které se ukázaly jako nejen špatně měřitelné v českých podmínkách, ale ani nebyly samosprávami považovány za prioritní. Konkrétně se jednalo o vyjmutí indikátorů B.7 Udržitelné řízení samosprávy a místního podnikání, a B.10 Výrobky propagující udržitelnost, které byly nahrazeny v případě B.7 indikátorem Nezaměstnanost a v případě B.10 Ekologickou stopou. Konečná podoba sady, která byla z důvodu výše zmíněné modifikace přejmenována na indikátory ECI/TIMUR, je následující:

- A.1 Spokojenost občanů s místním společenstvím;
- A.2 Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu;
- A.3 Mobilita a místní přeprava cestujících;
- A.4 Dostupnost veřejných prostranství a služeb;
- A.5 Kvalita místního ovzduší;
- B.6 Cesty dětí do škol a zpět;
- B.7 Nezaměstnanost;
- B.8 Zatížení obyvatel hlukem;
- B.9 Udržitelné využívání území;
- B.10 Ekologická stopa.

4.7. Závěr teoretické části

Místní Agenda 21 má zjednodušeně řečeno za hlavní cíl zvyšovat kvalitu života ve všech jeho aspektech.

Navrhovaná kritéria, která byla vytvořena Ministerstvem životního prostředí pro MA21 by měly mít přímou vazbu na principy udržitelného rozvoje a MA21 a být s nimi v souladu. Kritéria poukazují na úroveň, na jaké se v příslušném území realizují procesy MA21 v praxi a jsou základem pro měření kvality MA21. Avšak ne v každé kategorii, do nichž jsou kritéria rozdělena, tomu tak je. Ve většině případů se v kritériích požadují formální náležitosti jako jsou např. organizační struktura MA21, oficiálně schválený dokument k MA21, oficiální orgán samosprávy pro MA21 atd. A jen v některých bodech se váže na udržitelný rozvoj a zaměřuje se na kvalitu procesu MA21.

Po nastudování a prozkoumání teorie, která vysvětluje principy, činnost a cíl místní Agendy 21 lze konstatovat, že vynaložení finančních prostředků z revolvingového fondu PHARE na projekty municipalit (v našem případě na projekt „Udržitelný rozvoj města Poděbrad“) by mělo vést k naplňování cílů, které stanovuje MA 21.

V praktické části rozeberu strategický plán Poděbrad a stanovím, jaká je efektivnost vynakládaných finančních prostředků, v jakém rozsahu jsou naplňovány cíle a jaké jsou jejich skutečné dopady.

5. Hodnocení projektu v praxi – Město Poděbrady

5.1. Základní informace o městě Poděbrady²²

²² Město Poděbrady[online]. [cit. 2009-06-25]. Dostupné na [www: <http://www.mesto-podebrady.cz>](http://www.mesto-podebrady.cz)

Poděbrady leží v malebné Polabské nížině na řece Labi asi 50 km východně od hlavního města Praha při dálnici D11. Nadmořská výška je 190 m n.m. a řadí tak Poděbrady mezi nejteplejší místa v republice s nejstabilnějším počasím. Město má 13 400 obyvatel a přibližně stejné množství pacientů a návštěvníků město každoročně navštíví.

Historie Poděbrad sahá daleko před počátky vzniku českého státu. Původní osada "pode brody" vznikla v blízkosti brodu přes Labe. V druhé polovině 13. století získal Poděbrady český král Přemysl Otakar II., který v letech 1262 - 1268 zbudoval na strategickém místě nad řekou kamenný hrad. Později po mnoha úpravách byl přestavěn na zámek. Největšího rozkvětu dosáhlo panství za pánů z Kunštátu. Významnou osobností tohoto rodu byl Jiří z Poděbrad, který byl v roce 1458 zvolen českým králem. V roce 1472 byly Poděbrady povýšeny na město a obdržely čestná práva a městský znak.

Dominantou náměstí je jezdecká socha krále Jiřího od Bohuslava Schnircha, která patří k vrcholným dílům české monumentální plastiky 19. století, v druhé části náměstí pak Mariánský sloup, který byl vztyčen v roce 1765 na památku obětem moru, který propukl ve městě v roce 1714. Na náměstí Jiřího dále najdeme budovu Městského úřadu Poděbrady, Městské knihovny (renesanční budova staré radnice) a Generální ředitelství Lázní Poděbrady, a.s.

Krajina Poděbrad je převážně rovinná, nejvyšší kopec v okolí se jmenuje Oškobrň (285m n.m.). Město se rozkládá na obou březích největší české řeky Labe. Procházka v této lokalitě patří dnes k nejpříjemnějším v okolí Poděbrad. Přes zásahy do životního prostředí neztratila nic ze své malebnosti, návštěvníky navíc vede naučná stezka s devíti zastaveními. Směrem na východ se rozkládá přírodní rezervace nazvaná Libický luh. Je to přírodní lužní les s tůněmi a slepými říčními rameny, jaký byl v minulosti souvisle rozšířen podél řeky Labe. Větší a menší zbytky podobných lesních společenstev se nacházejí nedaleko soutoku Labe s Cidlinou.

5.2. Historie procesu MA 21 ve městě Poděbrady²³

Proces MA21 oficiálně město Poděbrady uplatňuje následovně:

- 2005 – registrace v Databázi MA 21
- 2007 - kategorie D

²³ interní zdroj městského úřadu

- 2008 - kategorie D
- 2009 - naplnění kritérií kategorie C k 31.5.2009.

Druhý možný způsob, jak tento proces charakterizovat je následující:

- 2001 – člen Národní sítě zdravých měst ČR
- 2005 – člen neformální skupiny pro MA 21 – Místní akční skupina Mezilesí
- 2005 – registrace v Databázi MA 21
- 2007 – Deklarace Poděbrady – Zdravé město
- 2007 – jmenování koordinátora MA 21
- 2007 – jmenování politika MA 21
- 2007 – další rozpracování Komunitního plánu zdraví a kvality života Poděbrady ve spolupráci s Národní sítí zdravých měst
- 2008 – další zpracování Integrovaného plánu rozvoje města za účasti veřejnosti
- 2008 – příprava, tvorba a schválení Strategického plánu rozvoje města Poděbrady do roku 2025
- 2009 - jmenování nového koordinátora MA21

Ročně se konají minimálně 3 osvětové akce pro veřejnost, dále besedy s občany a kulaté stoly

V roce 2007 se konaly 3 akce - Den Země, Týden rovných příležitostí, Polabím za zdravím
Následující rok byl opět plný akcí. Patří mezi ně kulatý stůl s občany, Den Země, Evropský týden mobility a Den bez aut, Polabím za zdravím, Den seniorů.

A ani rok 2009 není výjimkou a proběhlo mnoho akcí spojených s procesem MA21. Byly to Den Země, veřejné projednání Revitalizace Riegrova náměstí, veřejné projednání Rekonstrukce hřiště u kostela, Veřejné setkání (hodnocení SEA, výsledky dotazníkových šetření), Polabím za zdravím, Evropský týden mobility.

V lednu roku 2009 město podávalo 2. žádost na MŽP na pokračující projekt, ale neuspěli. Dalším krokem byla 3. žádost na pokračující projekt, které město podávalo v červnu, ale výsledky budou známy až během léta.

5.3. Současný proces MA 21 v Poděbradech

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo výzvu k podávání žádostí o grant na podporu implementace a rozvoje místní Agendy 21 z revolvingového fondu Phare (mimorozpočtové prostředky MŽP). Žadatelem o dotaci mohla být obec, sdružení obcí, kraj, nestátní nezisková organizace či zájmové sdružení právnických osob. V případě, že žadatelem byl jiný subjekt než obec, svazek obcí nebo kraj (tj. municipalita), je třeba doložit písemné partnerství s municipalitou na předloženém projektu. Podmínkou přidělení dotace byla registrace municipality v Databázi MA21 ať již je žadatelem nebo partnerem. Jedním ze žadatelů bylo právě město Poděbrady, které splňovalo všechny tyto podmínky a na základě doporučení dvou externích hodnotitelů a správce Revolvingového fondu byl grant městu ve výši 875 300 Kč přiznán. Následně žádost musela být schválena hodnotící komisí Ministerstva životního prostředí.

Město Poděbrady využilo poskytnutý grant na projekt „Udržitelný rozvoj města Poděbrad“, na který se zaměřuji v následujícím textu.

5.4. Popis projektu Udržitelný rozvoj města Poděbrad²⁴

Projekt "Udržitelný rozvoj města Poděbrad" je odrazem potřeby města Poděbrad k nasměrování vizí, cílů a aktivit k udržitelnému rozvoji této lokality. Poděbrady chtějí nastavit systém pro udržitelný rozvoj města - Místní Agendu 21. Municipalita se bude snažit ve spolupráci s veřejností dosáhnout při realizaci projektu metodou komunitního přístupu vytvoření strategického dokumentu města, včetně posouzení z hlediska SEA (Strategické posuzování životního prostředí - Strategic Environmental Assessment). S tím dále souvisí nastavení funkčního systému optimální sady indikátorů ke strategickému plánu. Projekt tím

²⁴ Město Poděbrady. *Udržitelný rozvoj města Poděbrady* [online]. [cit. 2009-05-03]< <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz/clanek.php?ID=67>>

směřuje k vyššímu stupni spolupráce organizací v rámci města a zároveň k větší informovanosti a zapojení veřejnosti. Další částí projektu je otestovat fungování dataplánu v rámci Městského úřadu. Cílových skupin tohoto projektu je hned několik: veřejná správa, veřejnost - podnikatelská sféra, neziskové organizace, občané a další instituce a organizace. Akce v projektu jsou koncipovány tak, aby na sebe kontinuálně a logicky navazovaly. Časový harmonogram je rozvržen od září 2008 do června 2009.

Cíl projektu Udržitelný rozvoj města Poděbrad

Nastavení systému pro udržitelný rozvoj města Poděbrad - Místní Agendu 21 v rámci projektu nás dovede k posílení udržitelného rozvoje města, podpoří větší stupeň spolupráce organizací v rámci města a možnosti větší informovanosti a zapojení veřejnosti. Stěžejní je pro město vytvoření a přijetí strategického a akčního plánu udržitelného rozvoje, který bude odrážet požadavky a představy všech - veřejné správy, veřejnosti, podnikatelského i neziskového sektoru. Je důležité, aby město mělo vypracovanou strategii pro budoucnost, která je odrazovým můstkem k realizaci a naplňování cílů v ní obsažených. Poděbrady jsou město živé, moderní, kulturní a chtějí mít zajištěnou cestu k rozvoji s ohledem na udržitelnost.

5.4.1. Náklady na projekt Udržitelný rozvoj města Poděbrad

Následující tabulka ukazuje na vynaložené náklady. Dotace od Ministerstva životního prostředí představovaly 875 300 Kč a město vyčlenilo pouze 100 000 Kč na tento projekt. Tudíž spoluúcast města na financování byla pouze něco málo přes 10%.

Celkové náklady projektu	
Celkové náklady projektu:	975 300 Kč
Neinvestiční náklady celkem:	975 300 Kč
- z <i>toho osobní náklady (mzdy, pojistné, OON):</i>	<i>179 000 Kč</i>
mzdy koordinátora:	129 000 Kč
mzda účetní:	30 000 Kč

	mzda asistenta:	0 Kč
	ostatní:	20 000 Kč
- z	toho materiální náklady (DHM, ...):	53 300 Kč
	nábytek:	0 Kč
	počítačové vybavení:	19 500 Kč
	spotřební materiál (kancelářské potřeby):	20 000 Kč
	pohonné hmoty:	0 Kč
	ostatní materiálové náklady:	13 800 Kč
- z	toho nemateriální náklady (služby, ...):	743 000 Kč
	energie (elektřina, plyn):	0 Kč
	vodné, stočné:	0 Kč
	ostatní:	0 Kč
	energie a služby domu (vodné,stočné,úklid):	0 Kč
	opravy a udržování:	0 Kč
	cestovné:	6 000 Kč
	ostatní služby:	681 000 Kč
	školení:	0 Kč
	pořízení DDNM:	6 000 Kč
	jiné ostatní služby:	50 000 Kč
Investiční náklady celkem:		0 Kč

tabulka 7: Náklady na projekt Udržitelný rozvoj města Poděbrad

Zdroj: Městský úřad Poděbrady

5.5. Stručný harmonogram hlavních kroků zpracování Strategického a Akčního plánu rozvoje města Poděbrady

Hlavní činností v rámci projektu je sestavení a následné plnění strategického plánu.

Následující tabulka znázorňuje hlavní kroky v rámci projektu Udržitelný rozvoj města Poděbrad a porovnání se skutečností, zda jednotlivé kroky byly opravdu realizovány podle plánu.

plán	činnost	realizace
------	---------	-----------

Březen – duben 2008	Přípravná jednání, zpracování podrobného postupu zpracování Strategického plánu (SP) a Akčního plánu (AP)	
17.4.2008	Jednání Komise pro strategické plánování, návrh postupu prací a členů Řídící skupiny, zpracování základu Komunikační strategie pro SP	- zápis z jednání komise pro strategický rozvoj (KSR) Poděbrady dne 17.4.2008 od 17,30 hodin v zasedací místnosti MÚ Poděbrady
Duben 2008	Zahájení informační kampaně Oslovení klíčových partnerů, jmenování Řídící skupiny (ŘS)	
Duben - květen 2008	Shromáždění a analýza dostupných podkladů	
Květen - říjen 2008	Doprovodné akce: soutěž o logo SP, soutěž „Město mých snů“	- soutěž logo SP se nepodařilo realizovat - nikdo se nepřihlásil - soutěž pro děti a mládež "Město mých snů" probíhala od 1.9. do 31.9.2008 ve 4 věkových kategoriích; od 27.10. do 14.11. bylo možné výstavu shlédnout v prostorách Libenského kolonády
27.5.2008	1. jednání ŘS (smysl, činnosti a kompetence ŘS, pravidla jednání, harmonogram prací, prezentace podkladů a relevantních informací, představení Komunikační strategie, doplnění cílových skupin/osob, návrhy na způsoby informování a doprovodné akce, provedení SWOT analýzy města)	- zápis z jednání č. 1 řídicí skupiny pro zpracování Strategického plánu města Poděbrady se konalo dne 27.5.2008 , 14,00 – 18,00 hodin, v posluchárně Hotelové školy Poděbrady, ul. 5. května
19. 6.2008	2. jednání ŘS (stanovení VIZE rozvoje města, MISE a návrh klíčových oblastí rozvoje (KO), návrhy na členy pracovních skupin (PS) pro KO)	- zápis z jednání č.2 Řídící skupiny Strategického plánování města Poděbrady byl vyhotoven dne 19.6.2008, 14,00 – 18,00 hodin, v posluchárně Hotelové školy Poděbrady, ul. 5. května
Červenec-srpen	Stanovení KO rozvoje města a	Klíčové oblasti rozvoje jsou tyto:

2008	ustanovení pracovních skupin pro jednotlivé KO	<p>1. Lázeňství, cestovní ruch, 2. Školství a vzdělávání, 3. Sociální a zdravotní služby,</p> <p>4. Životní prostředí, zeleň, 5. Bydlení, urbanistická kvalita, vzhled města, památky, infrastruktura, 6. Kultura, sport, rekreace, zájmové / volnočasové aktivity,</p> <p>7. Řízení a správa města (komunikace v rámci města, ekonomický rozvoj města, strategické řízení atd.), bezpečnost (kriminalita, povodně ...), informační a komunikační technologie, 8. Doprava (vč. parkování), 9. Služby, obchod, průmysl, podnikání, zaměstnanost</p> <p>- Pracovní skupiny byly ustanoveny k jednotlivým klíčovým oblastem rozvoje města v průběhu července a srpna 2008 na základě 2. jednání Řídící skupiny. Toto jednání mělo na programu: stanovení VIZE rozvoje města, stanovení MISE, revizi klíčových oblastí rozvoje (KO) a návrhy na členy pracovních skupin (PS) pro KO.</p> <p>- Řídící skupina určila na základě všech dostupných informací a zkušeností vizi rozvoje města (červen) a klíčové oblasti rozvoje města (červenec). Pro jednotlivé oblasti (např. doprava, lázeňství a cestovní ruch, vzdělávání a školství apod.) byly ustanoveny pracovní skupiny, které se budou zabývat tím, kam se má daná oblast vyvíjet, jaké stanovit cíle rozvoje (září až říjen). Výstupy práce z jednotlivých skupin</p>
------	--	--

		budou navzájem koordinovány.
Červenec-srpen 2008	Výběr organizace pro SEA a uplatnění indikátorů, plán společného postupu	
8.9. -16.9.2008	1.kolo jednání PS - projednání jednotlivých KO vč. koordinační schůzky (22.9.)	- Ve dnech 8.9. - 16.9.2008 proběhlo 1. kolo jednání pracovních skupin k jednotlivým klíčovým oblastem Strategického plánování města Poděbrady. - Výsledky jednání jsou konsenzem všech zúčastněných. Výstupy mohly být dále doplněny, a to na základě připomínek dalších odborníků nebo veřejnosti. Doplnky byly projednány na dalších jednáních jednotlivých pracovních skupin.
30.9.-8.10.2008	2.kolo jednání PS - projednání jednotlivých KO vč. koordinační schůzky (16.10.)	- Ve dnech 30.9. - 8.10.2008 proběhlo 2. kolo jednání pracovních skupin k jednotlivým klíčovým oblastem Strategického plánování města Poděbrady. - Výsledky jednání jsou konsenzem všech zúčastněných. Výstupy mohly být dále doplněny, a to na základě připomínek dalších odborníků nebo veřejnosti. Doplnky byly projednány na dalších jednáních jednotlivých pracovních skupin.
Říjen a dále 2008	Zpracování AP	
23.10.2008	3. jednání ŘS (revize SWOT, VIZE a MISE, posouzení a odsouhlasení výstupů z jednání PS a koordinačních schůzek, pracovní určení priorit města napříč KO)	- Zápis z jednání č.3 Řídící skupiny Strategického plánování města Poděbrady se konal 23.10.2008 v posluchárně Hotelové školy
30.10.2008	Zpracování 1. verze SP	
27.10. 2008	Vyhlášení výsledků výtvarné a	- soutěž probíhala od 1.9. do 31.9.2008

(trvání výstavy 27.10.-14.11.)	literární soutěže Město mých snů v prostorách Kryté kolonády	ve 4 věkových kategoriích - vyhlášení výsledků proběhlo na slavnostní vernisáži výstavy dne 27.10.2008 v prostorách Libenského kolonády
1.11.-14.11.2008	Veřejné připomínkování 1. verze SP rozvoje města ze strany klíčových partnerů a veřejnosti	Připomínkování proběhlo: - na internetové adrese od 1.-14.11. 2008 - ve vstupní hale městského úřadu na Jiřího náměstí od 1.-14.11.2008 - osobně na veřejném setkání ve čtvrtek 13.11.2008 v sále Lázeňské kolonády od 17,00-20,00 hod. - poštou - e-mailem
13.11.2008	Veřejné projednání SP v prostorách Lázeňské kolonády	Toto projednání souviselo i s veřejným připomínkováním a proběhlo ve čtvrtek 13.11.2008 v sále Lázeňské kolonády od 17,00-20,00 hod.
Listopad 2008	Analýza priorit vyšších programových dokumentů	
20.11.2008	4. jednání ŘS (motto SP, sumarizace připomínek, výběr relevantních připomínek, odsouhlasení úprav, doplnění / revize indikátorů, priority, návrhy projektů, hodnocení procesu)	- Zápis z jednání č.4 Řídící skupiny Strategického plánování města Poděbrady se konalo dne 20.11.2008 v posluchárně Hotelové školy.
24.11. – 2.12. 2008	3. kolo PS – doplnění indikátorů, revize priorit, návrhy projektů do AP	
4.12.2008	5. jednání ŘS (závěrečné odsouhlasení SP a prezentace pracovní verze AP, uzavření procesu, hodnocení)	- Zápis z jednání č.5 Řídící skupiny Strategického plánování města Poděbrady, které se konalo ve čtvrtek 4.12.2008. Výstupy z tohoto posledního jednání byly podkladem pro zpracování finální verze Strategického plánu rozvoje města Poděbrady do roku 2025, který byl předložen Zastupitelstvu města na jeho jednání ve středu 17.12.2008 ke

		schválení, včetně 1. pracovní verze Akčního plánu pro léta 2009-2010.
8.12.2008	Dopracování 2. verze SP a pracovní verze AP vč. Doporučení dalšího postupu pro praktickou implementaci SP	
9.12.2008	Rozeslání SP a pracovní verze AP zastupitelům	
17.12.2008	Projednání SP a pracovní verze AP na zastupitelstvu města	- schválení Strategického plánu rozvoje města Poděbrady do roku 2025 – Usnesení č.121/2008
průběžně	Informovanost občanů a cílových skupin vč. všech zastupitelů města o jednotlivých výstupech (cílené informace, webová stránka města, Poděbradské noviny, vývěsky, plakáty, informace do schránek), možnost připomínkování jednotlivých výstupů na webu města, e-mailem, telefonicky, osobně. Spolupráce s klíčovými partnery, kteří vyjádřili zájem o připomínkování dokumentu.	
Dále bude následovat: leden-červen 2009	Zpracování ukazatelů úspěšnosti SP a Strategické posouzení vlivu na životní prostředí (tzv. SEA), dopracování AP, praktická implementace SP.	- byl vytištěn leták Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025, byla zpracována metodika vyhodnocování indikátorů obsažených v SP, bylo vyhodnoceno 20% z celkové sady indikátorů (v rámci tohoto vyhodnocování byla realizována 2 dotazníková šetření „Spokojenost občanů s místním společenstvím, Mobilita a místní přeprava Poděbrady 2009“ a „Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech“) - proběhlo připomínkování SEA, včetně

		<p>veřejného jednání konaného dne 18.5.2009 od 17,00 – 20,00hodin v jídelně Hotelové školy, dále byla SEA doplněna o připomínky a její finální podoba je zveřejněna na webu města a k dispozici na odb. RUP</p> <p>- byl vytištěn leták „Jak se žije v Poděbradech?“ (s výsledky dotazníkového šetření)</p> <p>- dne 11.6.2009 proběhlo jednání Výboru MA21</p> <p>- byla zpracována Komunikační strategie pro naplňování Strategického plánu rozvoje města Poděbrady do roku 2025 a Akčních plánů</p> <p>- dne 17.6.2009 schválilo zastupitelstvo Akční plán rozvoje města Poděbrady na roky 2009-2010</p>
--	--	---

tabulka 8: Porovnání plánu a skutečnosti (3. sloupec vlastní konstrukce)

Zdroj: Město Poděbrady. *Stručný harmonogram hlavních kroků zpracování Strategického a Akčního plánu rozvoje města Poděbrady* [on-line]. [cit. 2009-06-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>

Podrobně je Strategický plán města Poděbrad popsán dále.

5.6. Charakteristika Strategického plánu města Poděbrad²⁵

Dne 17. 12. 2008 na svém jednání Zastupitelstvo města Poděbrady jednohlasně schválilo Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025. Město Poděbrady má oficiální dokument, který určuje, jakým směrem bude pokračovat jeho vývoj do budoucnosti. Tato strategie dává prostor nejen Městskému úřadu, ale také hlavně dalším institucím, organizacím, podnikatelům, neziskovému sektoru a občanům podílet se na jeho realizaci. Předpokládá to další vzájemnou spolupráci všech v Poděbradech, která byla přípravou tohoto plánu dobře odstartována.

²⁵Město Poděbrady[online]. [cit. 2009-06-25]. Dostupné na www: <<http://www.mesto-podebrady.cz>>

Na tvorbě strategického plánu rozvoje města Poděbrady se podílelo Více než 200 odborníků. Plán obsahuje nejenom vzdálené cíle, ale také postupné kroky a konkrétní úkoly. zasedání

Jako způsob zpracování Strategického plánu města byla zvolena metoda tzv. Místní Agendy 21, která je využívána a podporována ve vyspělých zemích Evropské unie i v dalších státech světa a která sleduje několik aspektů strategického dokumentu. Jednak jeho komplexnost – aby řešil všechny důležité sféry života města, jednak jeho konsensuálnost, to znamená, aby odrazil společné zájmy různých zájmových skupin a občanů, dále klade důraz na udržitelnost navrhovaného rozvoje v dlouhodobém měřítku jako na předpoklad pro rovnovážný a dlouhodobý rozvoj města se zajištěním potřebné kvality života a také na praktické uplatnění strategického dokumentu s pomocí ukazatelů úspěšnosti (indikátorů).

Kromě vytyčení směrů rozvoje by měl Strategický plán přinést větší možnosti získat prostředky z fondů Evropské unie a z dalších externích zdrojů pro rozvoj města.

Finální verzi Strategického plánu předcházela řada činností, jak už jsem zmínila v předchozí tabulce (viz tabulka č. 8). Podrobná charakteristika dokumentu je popsána v následující podkapitole.

5.6.1. Charakteristika dokumentu²⁶

Strategický plán rozvoje města Poděbrady má charakter koncepčního dokumentu. Strategie není zaměřena tématicky na rozvoj jedné oblasti, ale na rozvoj města jako celku, včetně rozvoje hospodářského a územního.

Strategický plán města Poděbrady je připravován pro potřeby města a stane se nástrojem intervence tohoto samosprávného orgánu v oblasti jeho sociálního a ekonomického rozvoje. Zpracování plánu je z tohoto pohledu první fází, která by měla iniciovat koncepční a na dlouhodobé cíle zaměřenou sociální a ekonomickou politiku města. Plánování je klíčovým prvkem řízení a v tomto ohledu by realizace strategického plánu města měla zajistit koncepční podporu aktivit a projektu, které se budou navzájem posilovat (synergický efekt).

²⁶ PONDĚLÍČEK, Michael; ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025. Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Beroun a Hradec Králové, 2009.

Strategický plán by měl odpovědět na následující otázky:

- Jakých cílů chce město dosáhnout v dlouhodobém horizontu – vize města
- Jakým způsobem má být dosaženo těchto cílů – mise města
- Jaké nástroje k tomu použít

Hlavním smyslem strategického plánu města Poděbrady je jeho realizace, tzn. dosažení cílů stanovených v návrhové části plánu – Strategické vizi prostřednictvím realizace příslušných aktivit, projektů a programů.

Pro zpracování strategického plánu byla zvolena metoda Agendy 21, která je využívána i ve vyspělých zemích Evropské unie a příkládá význam několika základním aspektům strategického dokumentu, tedy především:

- komplexnost- řešení všech důležitých sfér života,
- konsensuálnost- odráží společné zájmy různých zájmových skupin i občanů,
- dlouhodobou udržitelnost navrhovaného rozvoje,
- praktické uplatnění strategického dokumentu podle ukazatelů úspěšnosti.

Důležitou roli ve strategickém plánu hraje vize města, a proto je jí věnovaná následující podkapitola.

5.6.2. Vize města – cíl koncepce

Cíl koncepce je vyjádřen „Vizí města“, která je formulována následovně:

Město Poděbrady v roce 2025

Motto: Poděbrady – město našich srdcí

Poděbrady jsou půvabné, klidné, komorně laděné, čisté a bezpečné lázeňské město, plně udržované zeleně, opravených památek i zajímavé moderní architektury. Jsou vyhlášeným centrem zdraví s osobitou atmosférou, oblíbenou turistickou destinací.

Návštěvníci i obyvatelé všech věkových kategorií mohou využívat řadu velmi kvalitních lázeňských, turistických a dalších rozvinutých služeb, obchodů a restaurací i dostatek příležitostí pro kulturní, sportovní a společenské vyžití během celého roku. Konají se zde tradiční i moderní festivaly. Město s klidovými zónami, rekreační vodní plochy i okolí města s hezkou a čistou přírodou skýtají řadu příležitostí pro oddech a dobrou rekreaci. Město i jeho okolí je propojeno sítí cyklostezek vč. kompletního cyklistického servisu.

Město je dobře dopravně dostupné různými druhy dopravy v regionálním i středoevropském měřítku. Dopravní systémy jsou propojeny. Podporuje se ekologická hromadná doprava. Je vyřešena vnitřní doprava včetně parkování a mimoúrovňového křížení trati. Tranzitní doprava je zcela odkloněna mimo město. Komunikace a chodníky jsou v dobrém stavu a dobře osvětleny, město je bezbariérové a je chráněno před povodněmi.

Poděbrady jsou přirozeným centrem vzdělávání pro počáteční a celoživotní vzdělávání, je zde zastoupeno i vysoké školství. Je zajištěna dobrá dostupnost předškolních i školských zařízení a škol a ve městě. Poděbrady jsou známé svými prestižními vzdělávacími institucemi v oblasti lázeňství a cestovního ruchu.

Občané mají možnost využívat komplexní systém dostupných sociálních a zdravotních služeb od narození do konce života. Tyto služby jsou propojeny s lázeňskými službami, lázeňská zařízení slouží také pro občany města.

Město se pyšní zdravým životním prostředím ve všech jeho složkách a nadprůměrným množstvím kvalitních zelených ploch a lesů. Znečištění, odpady a spotřeba zdrojů a energií jsou minimalizovány, je zajištěno úplné třídění a recyklace odpadů. Jsou využívány obnovitelné zdroje energie.

Město je systematicky dostavováno, zachovává si komorní charakter, moderní architektura ctí tradici lázeňství. Městská památková zóna je udržována, zámek využíván pro kulturní a rekreační aktivity. Centrum i okrajové části města nabízejí kvalitní bydlení s dostatkem občanské vybavenosti a infrastrukturou, jsou propojeny mezi sebou a zároveň si zachovávají svoji identitu.

Městský úřad působící v jedné budově poskytuje kvalitní služby, obyvatelé města a okolních obcí mají snadný přístup k vyřizování svých záležitostí. Jsou využívány moderní informační systémy a technologie. Město efektivně využívá všechny dostupné zdroje financování. Spolupracuje s regionálními a centrálními institucemi a partnery v ČR i zahraničí.

Podnikání v Poděbradech je soustředěno na služby s důrazem na oblast lázeňství, komplexní regeneraci, cestovní ruch, volný čas a rekreaci se zaměřením na jednotlivé cílové skupiny. Průmysl nezatěžuje obyvatele ani neruší lázeňský charakter města. Obyvatelé nacházejí dostatek pracovních příležitostí.

Občané i návštěvníci jsou dostatečně informováni o jednotlivých sférách – lázeňství, vzdělávání, životním prostředí, kultuře, sportu, službách a dalších. Aktivně se podílejí na životě ve městě, chrání životní prostředí, respektují pravidla chování v klidových zónách i Městské památkové zóně. Probíhá dobrá spolupráce mezi různými subjekty ve městě – např.

mezi poskytovateli lázeňských, sociálních a zdravotních služeb, Městem, školami, neziskovými organizacemi, podnikatelskými subjekty a dalšími.

Město Poděbrady je známé v České republice i zahraničí jako příjemné místo pro život i léčebný a rekreační pobyt.

5.6.3. Bližší specifikace

Po vizi následuje rozčlenění do tzv. klíčových oblastí.

Koncepce je rozčleněna do devíti klíčových oblastí, které mají následující základní charakteristiky:

Lázeňství a cestovní ruch

V roce 1905 byl na nádvoří zámku v Poděbradech objeven mimořádně silný pramen léčivé minerální vody. V uhličitých lázních se železitou vodou se od roku 1908 léčí choroby srdce, oběhového systému a cév. Tradičním léčivým zdrojem je přírodní minerální uhličitá voda. Pro mimořádně vysoký obsah kyslíčnicku uhličitého se dodnes používá k pitnému režimu a k přípravě přírodních uhličitých koupelí, jejichž hlavním účinkem je zvýšené prokrvení periferních tkání. Půvabné lázeňské město proslavila především léčba srdečních onemocnění a příznačný slogan „Na srdce jsou Poděbrady“. Lázně Poděbrady se specializují na léčbu vrozených i získaných nemocí oběhového, zažívacího a pohybového ústrojí. Lázeňské

centrum je ukryto v zeleni upravených a udržovaných parků. Prostředí lázní nabízí klid pro léčení, možnost romantických procházek i sportovního vyžití. Pro každého návštěvníka tak v lázních Poděbrady čeká nejen odborná a kvalitní péče, ale rovněž rozličné kulturní, sportovní i relaxační vyžití.

Školství a vzdělávání

Školství v Poděbradech pokrývá potřeby samotného města a okolí v oblasti vzdělávání od mateřských škol až po vyšší odborné studium. Předškolní vzdělávání pro Poděbrady zajišťuje příspěvková organizace Mateřská škola Poděbrady, která zařizuje 7 mateřských škol. Celková kapacita mateřských škol je 381 dětí. Město Poděbrady zřizuje 2 základní školy – příspěvkové organizace: Základní školu T. G. Masaryka, která zařizuje 2 základní školy, a Základní školu Na Valech 45/II. Dále je zde Základní škola U Bažantnice. Mezi další školská zařízení patří Základní umělecká škola Poděbrady a Dům dětí a mládeže Symfonie Poděbrady. Poděbrady nabízejí také středoškolská studia, vyšší odborné vzdělávání a studium českého jazyka pro zahraniční studenty ve Středisku jazykové a odborné přípravy UK.

Sociální a zdravotní služby

Zdravotní péče poskytují státní a soukromé zdravotnické subjekty a zařízení. Privátních je většina praktických lékařů, stomatologů a odborných lékařů pro děti a dospělé. Z vybraných statistických údajů zdravotnických služeb vyplývá, že v Poděbradech funguje 7 samostatných ordinací praktického lékaře pro dospělé, 4 ordinace praktického lékaře pro děti a dorost, 11 stomatologických ordinací, 5 ordinací gynekologa, 25 ordinací lékaře specialisty a dalších 12 zařízení lékařské péče. V oblasti sociálních služeb nabízejí Poděbrady denní stacionář pro seniory, handicapované, domov seniorů, domy s pečovatelskou službou, chráněné bydlení, chráněné dílny, terénní služby poskytované Centrem sociálních a zdravotních služeb Poděbrady, služby Mateřského centra Skřítek, práci v chráněné dílně Handicap centrum Srdce.

Životní prostředí a zeleň

Území Poděbrad patří do oblasti Středolabské tabule. Pro toto území jsou charakteristické říční terasy s širokými nivami, pokryvy a navátými písiky. Území patří do teplé klimatické oblasti T2, průměrná roční teplota je 8,9 °C ve vegetačním období 15,2 °C. Pro říční systém

je určující řeka Labe, která protéká městem. Těsně před Poděbrady se do Labe vlévá řeka Cidlina. Na území města se nacházejí zdroje podzemní vody pro město, pro která jsou vyhlášena ochranná pásma. K léčebným účelům se využívá minerální voda Poděbradka s obsahem sirovodíku. Nejvýznamnějšími plochami veřejné zeleně v zastavěném území Poděbrady jsou plochy parků. Plošně nejrozsáhlejší je centrální lázeňský park, který od roku 2001 prochází rehabilitací. Na městskou parkovou zeleň bezprostředně pak navazují Lužní lesy.

Bydlení, urbanistická kvalita, vzhled města, památky, infrastruktura

Urbanistická kvalita města je dána jeho historií a vývojem. O nejstarších dějinách města ani o původu jména se nedochovaly žádné historické zprávy. Název Poděbrady dostala pravděpodobně osada založená v úrodné rovině při brodu přes Labe. Pro svou příhodnou polohu a dobré možnosti k provozování zemědělství byla tato oblast obývána nepřetržitě od mladší doby kamenné, což potvrzují archeologické nálezy. Historie města je od roku 1420 spojená především s králem Jiřím a následným povýšením Poděbrad na královské město. Tehdy se začíná formovat gotická dispozice historického jádra s kamennými hradbami, příkopem a třemi bránami, ale i s městským špitálem a školou. Dále se po požáru v roce 1681 ztrácí hradby a je renesančně přestavováno (patrové domy na náměstí). Významný faktor, který má vliv na urbanistický vzhled, je, že město Poděbrady je ve svém půdorysném obraze charakterizováno prostorovým vývojem na kříži dvou kompozičních os. Ve směru JV – SZ je to grafická osa, tvořená Labem a po kolmém směru na ní pak výrazná urbanistická osa, založená urbanistickým plánem architekta Františka Jandy (1912). Ta je realizována ve směru nádraží – náměstí, lázeňským parkem a na levém břehu Labe probíhá středem Polabské obory. Původní Jandův velkolepý kompoziční záměr, který předpokládal, že železniční trať se stane další novou kompoziční a hlavně dopravní osou města a rozvoj čistě lázeňského města bude souměrně komponován kolem ní, se nenaplnil. V území za tratí se do II. světové války realizovaly jen dva obytné fragmenty, tj. Žižkova a Koutecká čtvrť. Původní Jandův velkolepý kompoziční záměr, který předpokládal, že železniční trať se stane další novou kompoziční a hlavně dopravní osou města a rozvoj čistě lázeňského města bude souměrně komponován kolem ní, se nenaplnil. V území za tratí se do II. světové války realizovaly jen dva obytné fragmenty, tj. Žižkova a Koutecká čtvrť. V minulosti připojené obce dnes tvoří městské části. Čtvrť Polabec, Kluk a Přední Lhota se nacházejí na levém břehu Labe a do značné míry si zachovaly spíše venkovský ráz. Od Poděbrad je dělí řeka, neboť historické

centrum Poděbrady leží na břehu pravém. Souvislou zástavbou je s centrem propojena část Velké Zboží.

Kultura, sport, rekreace a volnočasové aktivity

Poděbrady jsou město s bohatým kulturním životem, podpořeným dlouholetou lázeňskou tradicí. Současný kulturní obraz města je mnohotvárný a bohatý. Zcela organicky se utváří jako výsledek činnosti profesionálních městských a krajských institucí, škol, četných souborů a spolků. V Poděbradech je divadlo, kino, galerie, konají se zde koncerty, festivaly (např. FEMAD, Prix Bohemia Radio), výstavy, soutěže, kongresy, přednášky, plesy a další kulturní akce. Město disponuje širokou nabídkou zařízení pro sport a volnočasové aktivity např. sportovní haly, tělocvičny, tenisová centra, zimní stadion, fotbalová hřiště. Působí zde mnoho sportovních klubů a organizací. K Poděbradům mimo jiné patří 18-ti jamkové golfové hřiště, basketbal, tenis, mažoretky, jezdecké soutěže a další.

Řízení a správa města, bezpečnost, informační a komunikační technologie

Město Poděbrady je od 1.1.2003 pověřenou obcí s rozšířenou působností, čímž se zařadilo mezi 205 pověřených obcí ČR a začalo vykonávat státní správu v přenesené působnosti pro obce ve svém spádovém území, kterých je včetně Poděbrad celkem 35. Širší zázemí města Poděbrady je tak vymezeno jako obvod obce s rozšířenou působností (ORP) Poděbrady. Město Poděbrady k sobě váže celkem 34 obcí 1, a to včetně subregionu Městec Králové. Město Poděbrady a jeho mikroregion se nacházejí 50 km od Prahy na východním okraji Středočeského kraje. Na jeho rozloze 348,58 km² žije 28 724 obyvatel (k 1.1.2005) s hustotou zalidnění 82,4 obyvatel na km².

Městský úřad je úřadem města a tvoří jej starosta, místostarostky, tajemník městského úřadu a zaměstnanci města zařazení do MěÚ. Městský úřad provádí výkon státní správy a samosprávy. Městský úřad sídlí na Jiřího náměstí 20/I, 290 31 Poděbrady a pro výkon činnosti využívá budovu na Jiřího náměstí 20/I a budovu na náměstí TGM 1130/III (tzv. Pentagon).

Doprava

Město Poděbrady má velice dobrou dostupnost a návaznost na silniční, železniční i vodní dopravní síť. Stejně jako v jiných městech je i zde problémem nárůst počtu automobilů a nedostatek prostor k parkování. Vysoký počet dopravních prostředků v centru města je ovlivněn geografickými podmínkami města a vysokým nárůstem motorizace v posledním období. Vedení silniční sítě městem Poděbrady je pak vázáno přemostěním řeky Labe. Tím je dáno soustředění dopravy na Jiřího náměstí, neboť v tomto případě se jedná o jedinou průjezdní trasu městem při jízdě od Jičína a Hradce Králové ve směru na Prahu a naopak, pokud řidiči nevyužijí k jízdě trasu dálnice D11. Přes přiblížení dálnice D11 až na okraj Hradce Králové přesto zůstává stále vysoký počet zbytečného průjezdu vozidel centrem města. Dále se projevuje vysoký počet zbytkové cílové dopravy, která průjezdem města využívá k jízdě nejkratší trasu. Město Poděbrady je na celostátní železniční síť připojeno prostřednictvím dvojkolejné elektrifikované železniční trati č. 231. Labská vodní cesta je využívána především v rámci rekreačního a sportovního provozu.

Služby, obchod, průmysl, podnikání, zaměstnanost

Druhá polovina 19. století je dobou průmyslového podnikání ve městě. Velké zemědělské zázemí s převažujícími maloroľnickými živnostmi, ale i rozsáhlý panský hospodářský dvůr, vtiskly Poděbradům nadlouho ráz nevelkého zemědělského městečka. Prvními průmyslovými podniky zde byly cukrovar, lihovar, pivovar a pila. V roce 1876 založili v Poděbradech sklářští podnikatelé ze Sázavy, bratři Gerhardtové, jediný větší průmyslový podnik, který přetrval do dnešních dnů. Do roku 1927 se tu vyráběly hlavně užitkové výrobky z lehkého sodnodraselného skla. Pak byla sklárna převedena na výrobu těžkého olovnatého skla určeného především k broušení. Sklárna je od svého založení jediným větším podnikem ve městě. Ostatní průmyslové podnikání omezil rozvoj poděbradských lázní. K větším podnikům patří Poděbradka, a.s., Polabské mlékárny, a.s., J. Blažek Sklo Poděbrady s.r.o.

5.6.4. Vztah k jiným koncepcím

Strategický plán města Poděbrady do roku 2025 má vazbu na vyšší programové dokumenty jak na národní, tak na krajské úrovni. Na národní úrovni se jedná o Národní strategický referenční rámec (NSRR), sloužící určení priorit pro strukturální investice, respektně jeho

širší verze Národní rozvojový plán a jeho podklad Strategie regionálního rozvoje České republiky. Na krajské úrovni se jedná o strategické rozvojové dokumenty Středočeského kraje.

5.7. Naplňování kritérií MA21

V průběhu roku 2004 vytvořila Pracovní skupina MA21 sadu jedenadvaceti Kritérií MA21 – nástroj pro měření kvality MA21. Tato kritéria umožňují všem municipalitám:

- ověřovat zda a na jaké úrovni v praxi realizují procesy MA21
- disponovat argumentem o kvalitě veřejné správy při žádostech o granty EU a o podporu z dotačních titulů resortů či krajů

Sada kritérií MA21 je rozdělena do 4 základních kategorií „A – D“ + startovací kategorie „Zájemci“ (každá kategorie představuje určitou úroveň kvality realizované MA21).

Každé kritérium má svoje ukazatele s limitem, kterého je třeba dosáhnout (nutnost doložit prostřednictvím stanovené dokumentace). Aby municipalita mohla přejít do další vyšší kategorie, musí nejprve naplnit všechny ukazatele z nižší kategorie.

Následující tabulka ukazuje naplnění všech ukazatelů města Poděbrad v kategorii Zájemci, D, C a částečně kategorie B.

Kategorie Zájemci

Kritérium č. I: Zájem o zápis do evidence MA21

<i>Ukazatel č. I.I: Vyplnění registračního formuláře do Databáze MA21</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Vyplněné údaje: Municipalita: Poděbrady Kraj: Středočeský Počet obyvatel: 13400 Koordinátor: Lucie Kurková Ing. Email: propagace@mesto-podebrady.cz URL: http://www.mesto-podebrady.cz Další info: http://www.strplan.mesto-podebrady.cz
Kritérium č.II: Kontaktní osoba MA21	
<i>Ukazatel č. II.I: Stanovení kontaktní osoby - zástupce právnické osoby</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Kontaktní osoba: Lucie Kurková Ing.
Kritérium č. III: Zpětná vazba o stavu MA21	
<i>Ukazatel č. III.I: Pravidelné potvrzení zájmu o evidenci v Databázi MA21</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Potvrzení zájmu (datum přiznání nejvyšší dosažené úrovně): 30.6.2009

tabulka 9: Splněná kritéria Kategorie Zájemci města Poděbrady/ rok 2009

(vlastní konstrukce)

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21*[on-line]. [cit. 2009-08-10].
Dostupné na www: < <http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady>>

Kategorie D

Kritérium č.1: Organizační struktura MA21	
<i>UKAZATEL č. 1.1: Ustanovení zodpovědného politika pro MA21</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Příjmení, jméno, titul: Jiřina Soukupová, Ing Funkce: 1. místostarostka, USNZAS19.12.07 Kontaktní e-mail: mistostarostka@mesto-podebrady.cz

	Kontaktní tel.: 777655509
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o ustanovení zodpovědného politika
<i>UKAZATEL č. 1.2: Ustanovení koordinátora MA21 (v rámci úřadu či organizace zřízené městem/obcí)</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Příjmení, jméno, titul: Kurková Lucie, Ing. Zařazení v rámci úřadu: samostatná referentka propagace Kontaktní e-mail: propagace@mesto-podebrady.cz Kontaktní tel.: 325600233
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o ustanovení koordinátora nebo náplň práce koordinátora nebo smlouva o koordinaci mezi městem/obcí a pověřenou organizací
<i>UKAZATEL č. 1.3: Existence neformální skupiny pro MA21 (může být i oficiální orgán)</i>	
- limit	Ano/ne
- dokumentace	Název skupiny pro MA21: Komise pro strategický rozvoj města Datum ustanovení skupiny pro MA21: 20/12/2006
- povinné přílohy	Elektronická verze seznamu členů skupiny pro MA21 a subjektů, které členové zastupují
KRITÉRIUM č. 2: Aktivní zapojování veřejnosti do oblastí plánování a rozhodování (typu kulaté stoly, fórum UR/MA21 aj.)	
<i>UKAZATEL č. 2.1: Plánování s veřejností (akční nebo komunitní plánování)</i>	
- limit	Minimálně 2 plánovací akce za rok
- dokumentace	Název plánovací akce 1: Veřejné projednání Revitalizace Riegrova nám. Téma/obsah akce 1: Veřejné projednání Revitalizace Riegrova nám., nám. 5.května a přilehlých ulic Lázeňská, Havlíčkova, Na Valech (úsek od ul. Divadelní po ul. Studentská) Termín akce 1: 9.3.2009 od 17,00hod. v Hotelové škole Název plánovací akce 2: Veřejné projednání rekonstrukce dětského hřiště

	<p>Téma/obsah akce 2: veřejné projednání návrhů a námětů k rekonstrukci dětského hřiště u kostela</p> <p>Termín akce 2: 28.4.2009</p>
- povinné přílohy	Elektronická verze zápisu nebo záznamu k proběhlé plánovací akci 1 Elektronická verze zápisu nebo záznamu k proběhlé plánovací akci 2
KRITÉRIUM č. 3: Prezentace činností a výstupů MA21	
<i>UKAZATEL č. 3.1: Aktualizace webové stránky s informacemi o MA21</i>	
- limit	Informace o aktuálních aktivitách v daném roce na webu
- dokumentace	Webový odkaz na stránku s informacemi o MA21: http://www.strplan.mesto-podebrady.cz
- povinné přílohy	
<i>UKAZATEL č. 3.2: Uveřejňování zpráv o MA21 v místních/regionálních/celostátních médiích</i>	
- limit	Minimálně 2 zprávy v médiích za každé pololetí (4 zprávy za rok)
- dokumentace	<p>Název článku 1: Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025 schválen</p> <p>Datum publikování článku 1: 06.01.2009</p> <p>Název média: Poděbradské noviny</p> <p>Název článku 2: Jak posoudit udržitelnost Poděbrad?</p> <p>Datum publikování článku 2: 20.01.2009</p> <p>Název média: Poděbradské noviny</p> <p>Název článku 3: Zdravé lázně</p> <p>Datum publikování článku 3: 10.02.2009</p> <p>Název média: Poděbradské noviny - Příloha</p> <p>Název článku 4: Strategické plánování a sledování indikátorů v Poděbradech</p> <p>Datum publikování článku 4: 10.02.2009</p> <p>Název média: Poděbradské noviny - Příloha</p>
- povinné přílohy	Scan článku 1

	<p>Scan článku 2</p> <p>Scan článku 3</p> <p>Scan článku 4</p>
<p>KRITÉRIUM č. 4: Spolupráce/partnerství sektoru veřejné správy, občanského sektoru a podnikatelského sektoru</p>	
<p><i>UKAZATEL č. 4.1: Společné zapojení zástupců občanského sektoru a podnikatelského sektoru do aktivit v rámci MA21</i></p>	
- limit	Minimálně 2 společné aktivity za rok
- dokumentace	<p>Název společné aktivity 1: Den Země</p> <p>Téma/obsah aktivity 1: společná kampaň k mezinárodnímu Dni Země v týdnu 20.-26.4.2009</p> <p>Název společné aktivity 2: Společná propagace města</p> <p>Téma/obsah aktivity 2: setkání, které dává prostor pro realizaci společné propagace města ve spolupráci města a dalších subjektů - termín 1. schůzky 8.4.2009</p>
- povinné přílohy	<p>Elektronická zpráva o společné aktivitě nebo scan prezenční listiny/článku/smlouvy o partnerství v projektu nebo elektronická verze seznamu členů skupiny pro MA21 (aktivita 1)</p> <p>Elektronická zpráva o společné aktivitě nebo scan prezenční listiny/článku/smlouvy o partnerství v projektu nebo elektronická verze seznamu členů skupiny pro MA21 (aktivita 2)</p>

tabulka 10: Splněná kritéria Kategorie D města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21*[on-line]. [cit. 2009-08-10].
Dostupné na www: < <http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady>>

Kategorie C

KRITÉRIUM č. 5: Oficiální orgán samosprávy pro MA21

UKAZATEL č. 5.1: Ustanovení/existence orgánu rady/zastupitelstva pro sledování

<i>postupu MA21 složeného ze zástupců veřejné správy, neziskového sektoru a komerčního sektoru</i>	
- limit	Ano/Ne Min. 1 zástupce z každého sektoru
- dokumentace	Název orgánu: Výbor MA21 Datum ustavení orgánu: 17.12.2008
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o ustanovení nebo pověření orgánu vč. seznamu členů
KRITÉRIUM č. 6: Oficiálně schválený dokument k MA21 (deklarace, charta apod.)	
<i>UKAZATEL č. 6.1: Schválení dokumentu k MA21 zastupitelstvem města/obce</i>	
- limit	Ano/Ne
- dokumentace	Název dokumentu: Deklarace Poděbrady - Zdravé město Datum schválení dokumentu: 19.12.2007
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o schválení dokumentu Elektronická verze dokumentu
KRITÉRIUM č. 7: Informace, vzdělávání a osvěta k UR a MA21	
<i>UKAZATEL č. 7.1: Pořádání osvětových kampaní k UR (Den Země, Evropský týden mobility apod.)</i>	
- limit	Minimálně 1 kampaň za rok
- dokumentace	Název kampaně: Den Země Datum konání kampaně: 22.04.2009 Pořadatel kampaně: Město Poděbrady, KIC Poděbrady Partneři kampaně: SOŠ Boučkova, MC Skřítek, SPCCH, DDM Symfonie, Ekogymnázium, ZŠ Na Valech, ZŠ T.G.M., ZŠ Na Bažantnici, životní odbor MěÚ, Zahrada nad Metují s.r.o., TSMP s.r.o. Odhad počtu účastníků: 1500
- povinné přílohy	Elektronická verze tiskové zprávy k proběhlé kampani
<i>UKAZATEL č. 7.2: Realizace osvětových akcí k UR, MA21 a souvisejícím tématům pro</i>	

<i>úřad nebo veřejnost (mimo kampaň)</i>	
- limit	Minimálně 1 osvětová akce za rok
- dokumentace	Název osvětové akce: Sociální komunikace a týmová spolupráce Datum konání osvětové akce: 26.03.2009 Pořadatel osvětové akce: EKO Gymnázium Poděbrady Partneři osvětové akce: Regionální škola rozvoje venkova Počet účastníků: 30 (vedoucí odborů, jejich zástupci, vedení úřadu)
- povinné přílohy	Elektronická verze tiskové zprávy / článku k proběhlé osvětové akci Scan prezenční listiny
KRITÉRIUM č. 8: Sledování a hodnocení procesu MA21	
<i>UKAZATEL č. 8.1: Projednání pravidelné zprávy o MA21 nebo akčního plánu zlepšování MA21 radou nebo zastupitelstvem města/obce</i>	
- limit	Ano/Ne
- dokumentace	Název zprávy/akčního plánu: Akční plán na zlepšování procesu místní Agendy 21 na rok 2009 Datum projednání zprávy/akčního plánu: 04.03.2009
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o projednání nebo schválení dokumentu Elektronická verze dokumentu
KRITÉRIUM č. 9: Finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy	
<i>UKAZATEL č. 9.1: Schválení finanční podpory aktivit MA21 vyplývajících z komunitního plánování radou nebo zastupitelstvem města/obce (možno jednorázová i systematická podpora)</i>	
- limit	Minimálně 1 x za rok
- dokumentace	Projekt / aktivita: Finanční podpora projektu Udržitelný rozvoj města Poděbrady, finanční podpora nazvaná v rozpočtu Strategické plánování Oblast využití finanční podpory: Projekty k MA21, podpora kampaní a osvětových akcí
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení rady/zastupitelstva o

	schválení finanční podpory
KRITÉRIUM č. 10: Pravidelné veřejné fórum UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce	
<i>UKAZATEL č. 10.1: Pořádání veřejného fóra UR/MA21 k celkovému rozvoji města/obce</i>	
- limit	Minimálně 1x za rok
- dokumentace	Datum konání fóra: 18.05.2009 Počet účastníků fóra: 37
- povinné přílohy	Elektronická verze zápisu z fóra Scan prezenční listiny

tabulka 11: Splněná kritéria Kategorie C města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 10. srpna 2009].

Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady >](http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady)

Dalším krokem bude splnit kritéria v kategorii B, z nichž dvě už mají splněna. Jedná se o kritérium 11 a 14.

KRITÉRIUM č. 11: Strategie UR města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy UR	
<i>UKAZATEL č. 11.1: Principy UR jsou ve městě/obci prakticky uplatňovány</i>	
- limit	Ano/Ne
- dokumentace	Název dokumentu: Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025 Datum schválení dokumentu: 17.12.2008
- povinné přílohy	Elektronická verze nebo scan výpisu z usnesení zastupitelstva o schválení dokumentu Elektronická verze dokumentu (povinné požadavky: 1. Strategie zahrnuje všechny tři pilíře udržitelného rozvoje; 2. Strategie zahrnuje jasný politický závazek k udržitelnému rozvoji; 3. Dopad strategie je sledován pomocí min. 1 standardizovaného indikátoru; 4. Provazba strategie/akčního plánu vůči rozpočtu města. Tyto náležitosti v dokumentu přehledně označte
KRITÉRIUM č. 14: Získávání externích zdrojů pro realizaci MA21	

<i>UKAZATEL č. 14.1: Získávání externích zdrojů pro realizaci aktivit MA21 (externí dotace, granty aj.)</i>	
- limit	Minimálně 1 aktivní externí zdroj v roce
- dokumentace	Název externího finančního zdroje: Revolvingový fond MŽP Výše finanční podpory: 875 300,00Kč Název projektu: Udržitelný rozvoj města Poděbrad Nositel projektu: Město Poděbrady

tabulka 12: Splněná kritéria Kategorie B města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)

Zdroj: Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 10. srpna 2009].
Dostupné na [www: < http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady >](http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady)

Součástí projektu bylo i vyhodnocování indikátorů ECI, které jsou přiblíženy v poslední podkapitole.

5.8. Indikátory ECI²⁷

Koncem roku 2007 bylo zmapováno zavádění indikátorů ECI/TIMUR ve dvaceti městech a jednom mikroregionu České republiky. Tyto subjekty jsou současně partnerskými městy Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj, o.s. (dále jen „TIMUR“). Pilotními městy, která se zapojila do sledování indikátorů, byla v roce 2003 Vsetín, a ještě v tomtéž roce Hradec Králové. V současné době jsou indikátory mapovány v 26 městech a jedním z nich jsou právě i Poděbrady.

V rámci projektu se řešila otázka, zda jsou obyvatelé Poděbrad spokojeni. Proto v průběhu března a dubna 2009 proběhla dvě dotazníková šetření. Prvním z nich bylo dotazníkové šetření: Spokojenost občanů s místním společenstvím a Mobilita a místní přeprava - Poděbrady 2009.

Toto dotazníkové šetření se uskutečnilo ze dvou důvodů. Jednak vychází ze schváleného Strategického plánu města Poděbrady, ve kterém kontrola plnění mnoha strategických cílů je vázána na objektivně měřitelné „názory veřejnosti“. Dále je anketa organizována z důvodu sledování tzv. Společných evropských indikátorů (ECI), které bude město Poděbrady od rok

²⁷ Indikátory udržitelného rozvoje. Teoretické přístupy a zkušenosti v České republice. Případová studie Hradec Králové, vydalo Civitas per Poluli Hradec Králové v r. 2007, s. 24-47, ISBN 978-80-903813-6-0, první vydání, editor doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.

2009 vyhodnocovat prostřednictvím Týmové iniciativy pro místní udržitelný rozvoj(dále jen TIMUR).

Druhé dotazníkové šetření bylo: Cesta dětí do a ze školy a probíhalo ve spolupráci s TIMUR.

Všechny průzkumy byly anonymní a výsledky byly zveřejněny pro všechny zájemce, poprvé byly prezentovány na Veřejném setkání dne 18.5.2009

5.8.1. Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech²⁸

Indikátor **Spokojenost občanů s místním společenstvím** zjišťuje a vyčísluje **subjektivní pocit spokojenosti** občanů s městem, ve kterém žijí a pracují a další dílčí aspekty této spokojenosti. Bezprostředně odráží pocit kvality života, která tvoří důležitou součást udržitelné společnosti. Názor občanů na tyto otázky představuje důležité měřítko celkové spokojenosti s daným místem, čímž se z něj stává **klíčový indikátor místní udržitelnosti**.

1. Socio-demografické složení respondentů

Z celkového vzorku 500 občanů města Poděbrady bylo 47,4 % mužů a 52,6 % žen. Nejčastěji zastoupenou věkovou kategorií byla skupina 31 - 40 let (16,2 %) a 61 – 70 let (15,8 %). Z hlediska sociální kategorie respondentů převažovali zaměstnaní občané (46,2%), současně byl ale poměrně velký počet důchodců (30,5 %). Většina dotazovaných (52,4 %) měla středoškolské vzdělání s maturitou nebo výučním listem.

Pro další třídění otázek a detailnější rozdělení respondentů byla do dotazníku vložena otázka týkající se bydliště. Největší podíl respondentů uvedl, že bydlí v centru (43,8 %) a na Žižkově

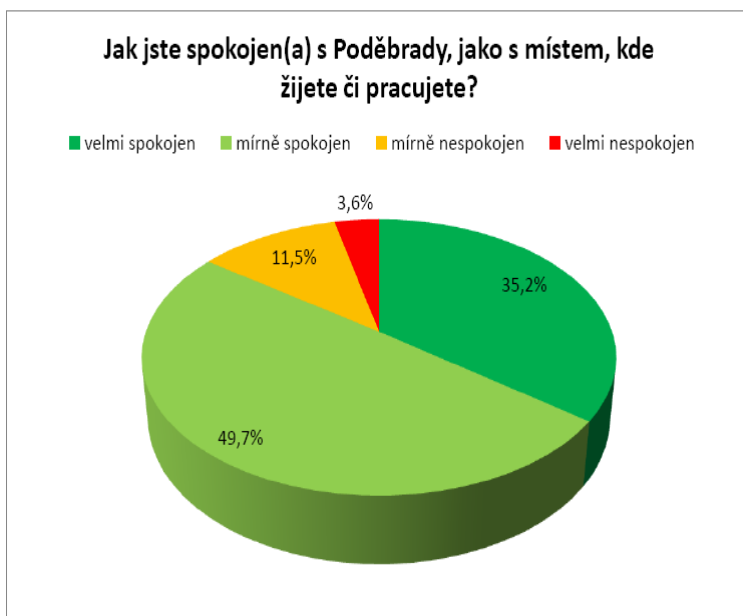
²⁸ NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

(38,1 %). Zastoupení jednotlivých skupin obyvatel ve vzorku dotázaných odpovídalo skutečnému složení a bydlišti obyvatel Poděbrad.

2. Výsledky titulkového indikátoru

Titulkový indikátor „zastupuje“ celý rozsáhlý indikátor A.1. Je možné jej uvádět samostatně, pokud není prostor či zájem o publikování řady dílčích indikátorů, které tvoří souhrnný indikátor Spokojenost občanů, nebo jako součást celkového pohledu na úroveň spokojenosti ve městě.

Titulkový indikátorem A.1 je průměrná spokojenost s místním společenstvím, kdy respondenti odpovídali na otázku „*Jak jste spokojen/a s Vaší obcí jako s místem, kde žijete či pracujete?*“. Výsledky jsou shrnuty na obrázku 2. Převládá počet spokojených občanů (84,9 %) oproti nespokojeným (15,1 %).

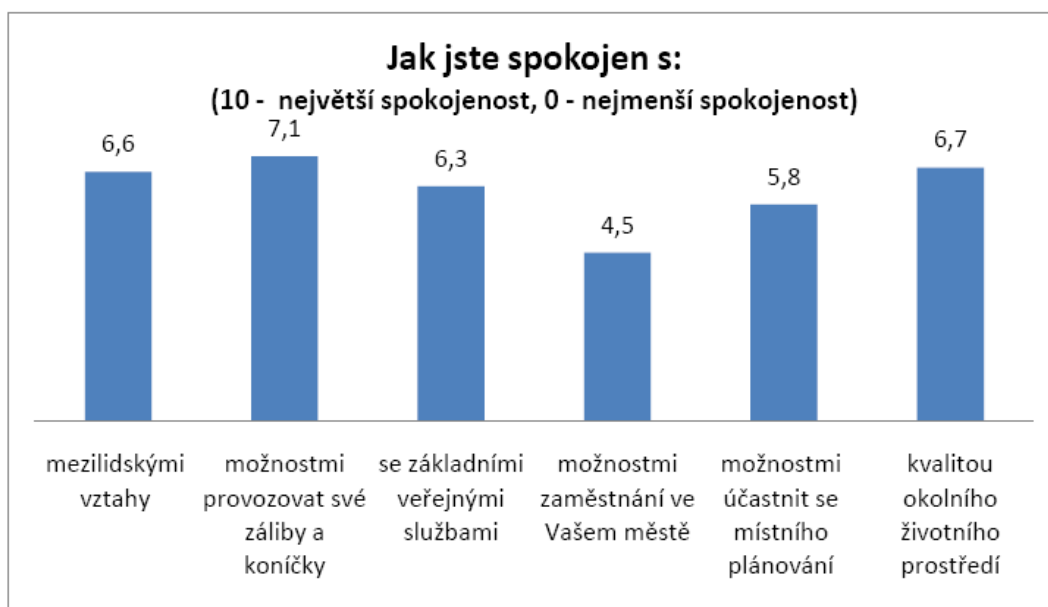
Obrázek 2: Spokojenost s místem bydliště nebo práce

Zdroj: NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [online]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>

Dále můžeme sledovat podrobněji míru spokojenosti v různých částech města. Výsledky ukazují, že nejvíce obyvatel je spokojených v části Polabec, a to 86,1 % , což je více než průměr za celé Poděbrady. Nejméně jsou pak obyvatelé spokojeni v městské části Kluk (76 %).

3. Spokojenost s jednotlivými oblastmi života v Poděbradech

V navazujících šesti otázkách hodnotili respondenti na stejné bodové škále (0 = nespokojenost; 10 = spokojenost) jednotlivé oblasti života v Poděbradech. Obrázek 3 uvádí průměrné indexy spokojenosti pro jednotlivé indikátory/otázky.

Obrázek 3: Spokojenost s jednotlivými oblastmi života

Zdroj: NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [online]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Otázka zjišťující spokojenost se základními veřejnými službami obsahovala ještě několik dílčích otázek týkajících se spokojenosti s vybranými typy veřejných služeb. Zde dosáhla nejlepšího ohodnocení spokojenost se středními školami - průměrný index spokojenosti (7,2) a spokojenost se základními školami (7,1). Poměrně vysoko byl rovněž hodnocen svoz odpadu v Poděbradech (6,9), mateřské školy (6,6) a zdravotní a sociální služby (6,5 a 6,4). Ostatní služby získaly nižší známky kolem od 4,7 do 5,9 – nejméně spokojenost s veřejnou hromadnou dopravou (5,4) a s úklidem a údržbou města (5,4).

I následující otázka, zjišťující spokojenost s okolním životním prostředím, byla podobně jako předchozí doplněna o tři podotázky – spokojenost se stavem zeleně, s úpravou veřejných prostranství a s informovaností občanů o stavu ŽP. Nejvíce byli respondenti spokojeni se

stavem přírody a zeleně (7,3), dále s úpravou veřejných prostranství (6,5) a s informovaností obyvatel o stavu ŽP (5,5).

Poslední otázka z oblasti ochrany životního prostředí se zaměřovala na informovanost obyvatel Poděbrad o možnostech využívání obnovitelných zdrojů energie. Z výsledků plyne, že pouze čtvrtina je dostatečně informovaná, více jak třetina není a zbytek neví.

Dále měli obyvatelé hodnotit svou spokojenost s transparentností rozhodování vedení města. Čtvrtina je spokojena, třetina není a zbytek (39 %) neví.

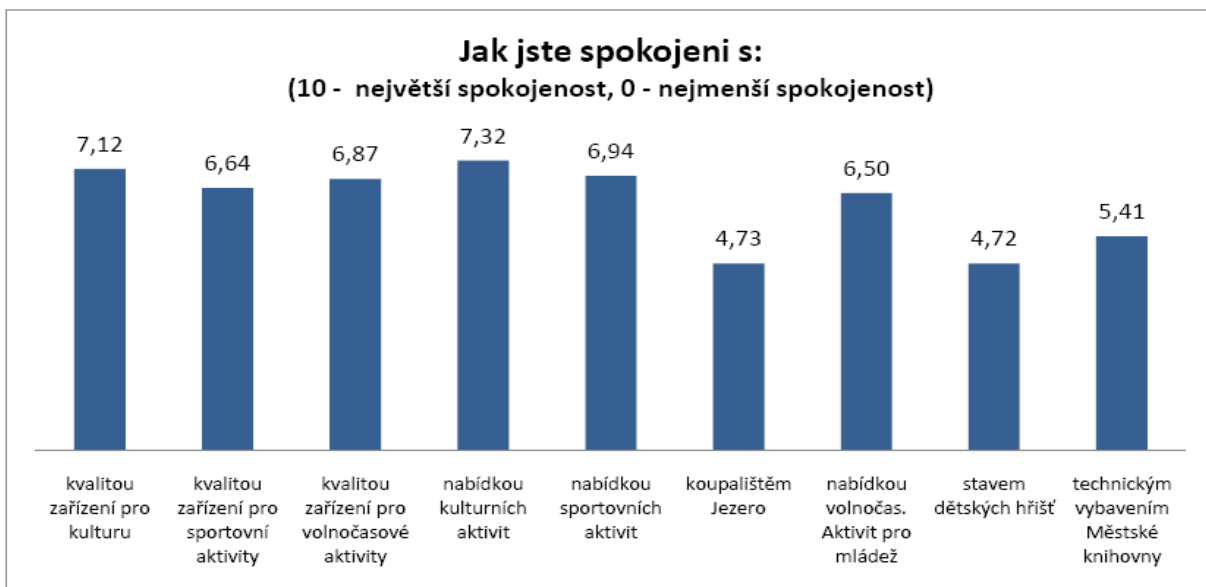
4. Pocit bezpečí a výstavba ve městě

Důležitým faktorem v kvalitě života obyvatel města Poděbrady je jejich pocit bezpečí. Z výsledků plyne, že tazatelé na otázku: „*Cítíte se v Poděbradech bezpečně?*“ odpověděli ze 73 % kladně a z 18 % záporně.

Další otázka směřovala na výstavbu ve městě s hlediska vyváženosti všech potřebných funkcí a na to, jak ji vnímají občané. Ti na jedenáctibodové stupnici ji ohodnotili průměrnou známkou 5,9.

5. Kultura, sport a volnočasové aktivity

V oblasti kultury, sportu a volnočasových aktivit na jedenáctibodové stupnici hodnotili občané města kvalitu různých zařízení, jejich nabídku a jejich technické vybavení. Předmětem hodnocení byly konkrétní dotazy na spokojenost se stavem dětských hřišť a koupalištěm Jezero. Více na obrázku 4.

Obrázek 4: Spokojenost kvality různých zařízení

Zdroj: NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [online]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Respondenti se také měli vyjádřit, se kterými kulturními zařízeními nejsou spokojeni. Nespokojenost s jednotlivými zařízeními uvádí tabulka 13. níže.

S kterými kulturními zařízeními v Poděbradech nejste spokojeni?	počet
knihovna	53
chybí společenský sál (na plesy, kulturní akce, taneční zábavy, apod.)	52
kino (kapacita)	30
bazén pro veřejnost	15
divadlo (kapacita)	12
letní kino	8
muzeum	7
dětská hřiště	3
naučné stezky	3
zimní stadion	3
sportoviště	3

tabulka 13: Spokojenost s jednotlivými kulturními zařízeními

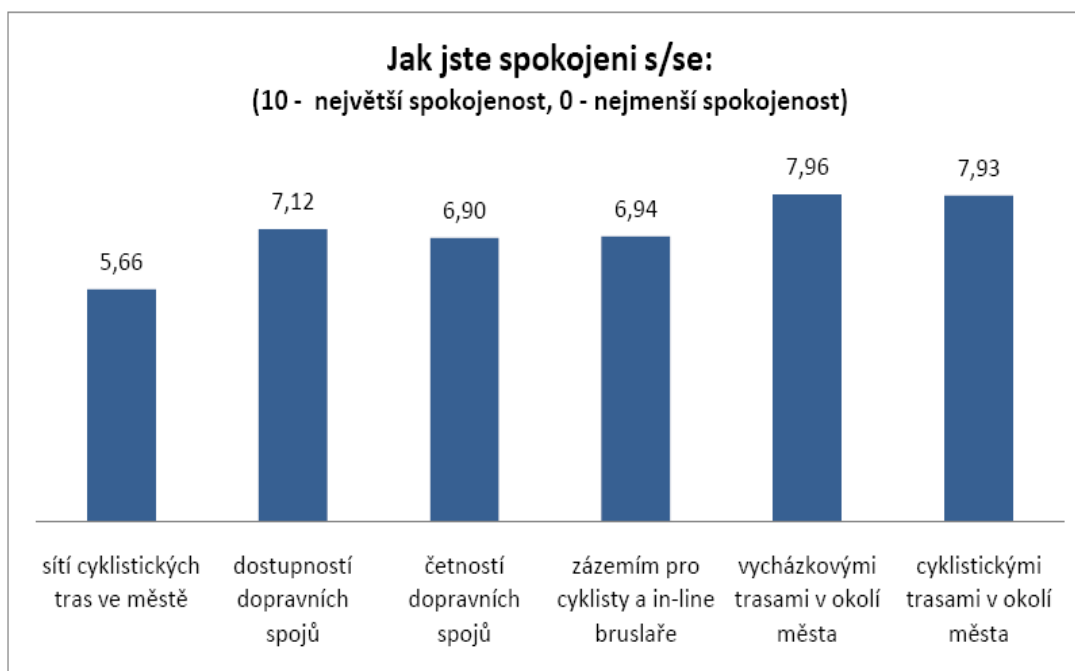
Zdroj: NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [online]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>

Pomocí dotazníku spokojenosti bylo také zjišťováno, jak často se občané Poděbrad věnují sportu. Z odpovědí respondentů vyplývá, že nejvíce lidí se věnuje sportu vícekrát v týdnu (26,8 %), méně lidí potom jednou týdně (23,5 %). Překvapivé je, že 24,3% obyvatel města se nevěnuje sportu vůbec, což je každý čtvrtý respondent. Každý den se sportu věnuje pouze 10,7 %.

6. Doprava

Významným faktorem, který ovlivňuje kvalitu života ve městě, je doprava, která pokud není vhodně řešená, může mít silný negativní vliv nejen na okolní životní prostředí. Na škále od 0-10 (10 je největší spokojenost, 0 nejmenší spokojenost) se občané vyjádřili k různým aspektům dopravy ve městě Poděbrady a odpověděli na otázky ovlivňující volbu jejich vlastní

dopravy – obrázek 5. Otázku mobility občanů podrobněji dále řeší indikátor A.3 *Mobilita a místní přeprava cestujících*²⁹, který byl rovněž součástí dotazníku.

Obrázek 5: Spokojenost s dopravou

Zdroj: NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [online]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Jedna třetina obyvatel města je spokojena s kvalitou zastávek hromadné dopravy. Více je těch nespokojených, a to celkem 44,1 %. Téměř čtvrtina vyjádřila, že neví.

7. Dostupnost a kvalita obchodů a služeb

Z poslední zjišťované oblasti spokojenosti, která souvisela s dostupností a kvalitou obchodů a služeb v místě bydliště, jasně vyplynulo, že jsou občasně spokojenější s kvalitou a dostupností obchodů než se službami. Kvalita a dostupnost služeb jsou ohodnoceny přibližně o bod méně.

²⁹ Indikátor A.3 *Mobilita a místní přeprava cestujících* je řešen v samostatné zprávě *Výsledky sledování indikátoru ECI A.3 Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech*, TIMUR, 2009

Závěr

Obecně lze říci, že obyvatelé Poděbrad jsou s životem ve městě spokojeni. Pouze 15 % jich je nespokojeno. Dále obyvatelé kladně hodnotí možnost provozovat koníčky a záliby a okolní životní prostředí, naopak nespokojeni jsou s možnostmi zaměstnání ve městě. Z hlediska veřejných služeb jsou nejvíce nespokojeni s veřejnou hromadnou dopravou a úklidem a údržbou města. Na druhou stranu si cení základní a střední školství. Velmi pozitivním jevem je však hodnocení pocitu bezpečnosti ve městě. Téměř tři čtvrtiny se bezpečně cítí.

Pro město je dobrou vizitkou nadprůměrná spokojenost občanů s kvalitou i nabídkou kulturních, sportovních a volnočasových aktivit. Méně než průměrně jsou ale obyvatelé spokojeni se stavem dětských hřišť a koupalištěm Jezero.

Dle výsledků jsou lidé nadprůměrně spokojeni s vycházkovými a cyklistickými trasami v okolí města. Téměř polovina občanů však není spokojena s kvalitou zastávek hromadné dopravy. Na druhou stranu samotná síť cyklistických tras je hodnocena nejhůře mezi otázkami k dopravě.

5.8.2. Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech³⁰

Indikátor ECI A.3 **Mobilita a místní přeprava cestujících** zjišťuje a popisuje mobilitu občanů žijících na území dané samosprávy. Mezi základní hlediska (a k nim se vztahující jednotky měření), které přispívají k určení obecného modelu mobility každého občana, patří:

- o průměrný počet cest, které vykoná každý občan během dne, kdy „cesta“ znamená přemístění se z počátečního do cílového bodu (počet cest za den na osobu);
- o účel cest a jejich pravidelnost během týdne, kde můžeme cesty rozdělit na „systematické“ a „nesystematické“ (% systematických cest v porovnání s % nesystematických cest);
- o průměrná denní vzdálenost cesty na osobu (km na osobu);
- o délka trvání cest (čas cesty v minutách);
- o použité druhy dopravy pro tyto cesty a/nebo pro různé vzdálenosti každé cesty (% vztahující se k různým druhům dopravy zahrnutým do průzkumu).

Výsledky indikátoru

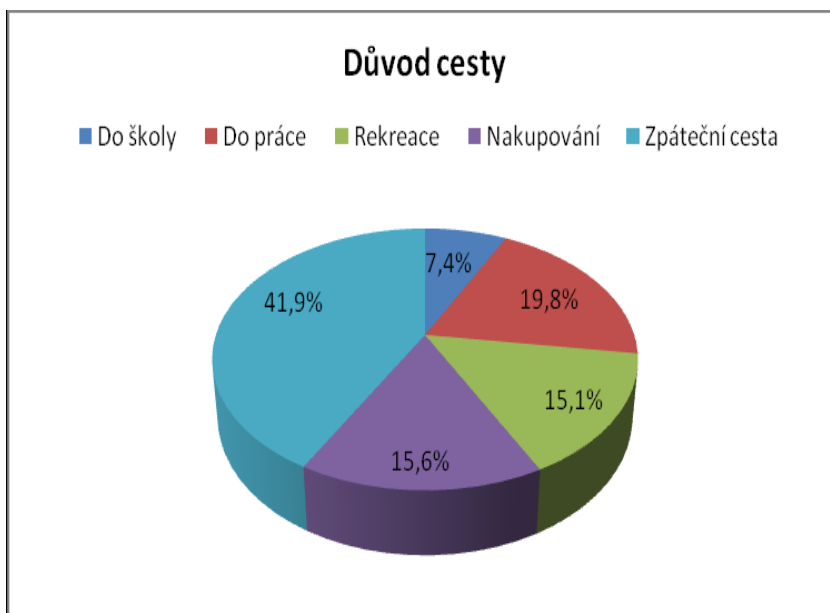
1. Počet cest

Jeden z prvních údajů, na který byli respondenti dotazováni, byl počet cest, který za den uskuteční. Nejvíce obyvatel Poděbrad uvedlo, že uskuteční **dvě cesty denně** (52,4 %), zhruba pětina respondentů **cestuje denně čtyřikrát** (23,8 %). Minimum, tedy 3,5 % respondentů podnikne **denně pouze jednu cestu** a stejný podíl respondentů až **šest cest denně**. Průměrný počet cest na osobu za den v Poděbradech je **2,79**, což je výsledek velmi podobný jiným českým městům.

2. Důvod cesty

V další části dotazníku měli respondenti určit, které z pěti nabízených možností byly důvodem jejich cest/y předešlý den dotazování - viz obrázek 6.

³⁰ POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Obrázek 6: Důvod cesty

Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

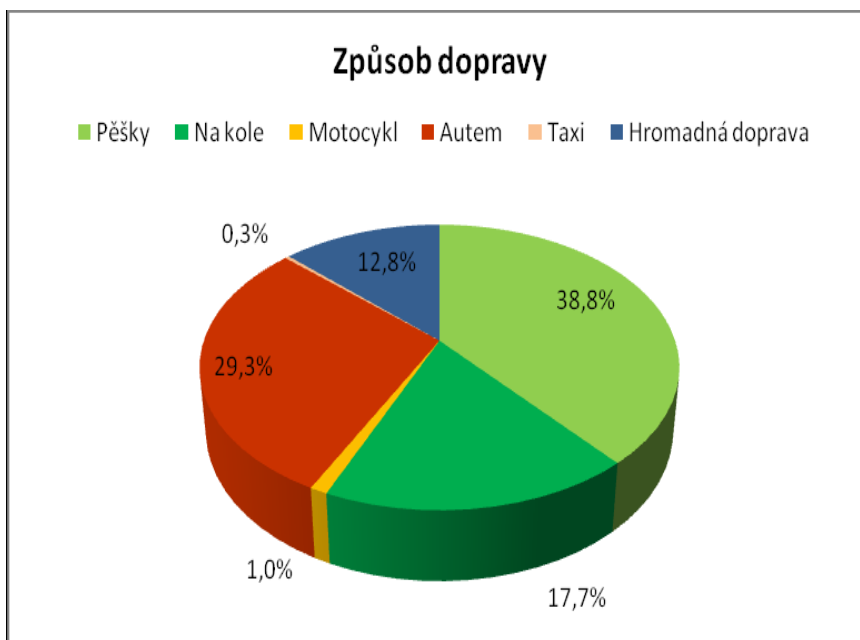
Z nabízených kategorií důvodu cest představovaly cesty do školy a do práce cesty **systematické**, tedy ty, které je nutno pravidelně vykonávat a které probíhají téměř každodenně. Kategorie rekreace a nakupování představovaly cesty **nesystematické**, tedy něco, co pravidelně neprobíhá.

Obyvatelé Poděbrad uskutečňují větší část cest nesystematických, které tvoří 53 %, sem patří cesty za rekreací či zábavou a za nákupy³¹. Nesystematické potom tvoří zbylých 47%.

3. Způsob dopravy

Dále respondenti do dotazníku zaznamenávali, jaký z šesti možných způsobů dopravy sledovaný den využili. Výsledky jsou zobrazeny na následujícím obrázku 7. Cesty uskutečněné na kole jsou v četnosti vysokým nadprůměrem oproti ostatním českým městům, čímž je značně posílena udržitelnost dopravy v Poděbradech.

³¹ Zde je třeba mít na paměti, že do průzkumu nebyly zahrnuty školní děti do 15 let. Pokud by tomu tak bylo, pak by se počet systematických cest pravděpodobně mírně zvýšil o cesty do školy.

Obrázek 7: Způsob dopravy

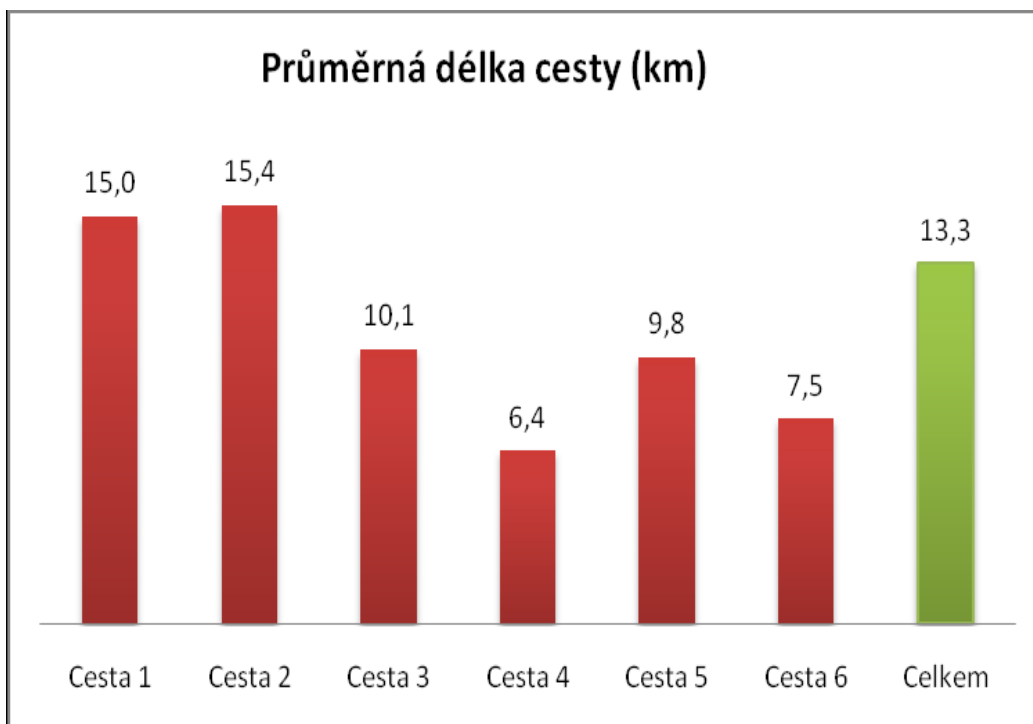
Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Podíl počtu cest autem je titulkovým indikátorem mobility. **Titulkový indikátor** „zastupuje“ celý rozsáhlý indikátor ECI A.3. Je možné jej uvádět samostatně, pokud není prostor či zájem o publikování řady dílčích indikátorů, které tvoří souhrnný indikátor *Mobilita a místní přeprava cestujících* nebo jako součást celkového pohledu na úroveň mobility ve městě. Výsledek titulkového indikátoru (29,3 %) je poměrně vysoké číslo, které vypovídá o tom, že je v Poděbradech uskutečňována třetina cest automobily a že zřejmě chybí dostatek alternativ k tomuto způsobu cestování.

Různé způsoby dopravy je možné kvalifikovat z hlediska udržitelnosti jako **udržitelné** – pěší cesta, cesta na kole, použití hromadné dopravy - a **neudržitelné** – cesta autem, na motocyklu nebo pomocí taxi. Z výsledků je známo, že je převaha udržitelných způsobů dopravy nad neudržitelnými. Rozlišujeme tak měkké od tvrdých způsobů dopravy. Poděbrady se tímto výsledkem řadí spíše k udržitelnějším městům.

4. Délka cesty – vzdálenost a doba

Dalším sledovaným ukazatelem byla **průměrná vzdálenost**, kterou respondenti během jedné cesty urazí. Průměrná vzdálenost, která je uskutečněna během jedné cesty obyvateli Poděbrad, je podle uvedených údajů **13,3 km** – viz. obrázek 8.

Obrázek 8: Průměrná délka cesty (km)

Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Dále se u jednotlivých cest zaznamenávala **doba**, po kterou jednotlivé cesty trvají. Z výsledků vyplývá, že průměrná cesta trvá téměř přesně půl hodiny (**30:15 minut**).

Závěr

Výsledky indikátoru *Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* se pohybují na rozhraní ne/udržitelnosti. Převaha udržitelných způsobů cestování (69,4 %) nad neudržitelnými (30,6 %) je sama o sobě kladným údajem, procento udržitelných forem cestování je však stále malé. Velkým příspěvkem k udržitelnosti dopravy je převaha cest uskutečněných pěšky (38,8 %) a na kole (17,7 %). Četnost cest na kole je vůbec nejvyšším výsledkem v porovnání s ostatními partnerskými městy TIMUR. Naopak v menší míře pak obyvatelé Poděbrad využívají městské hromadné dopravy (12,8 %), což je oproti jiným městům téměř nejnižší výsledek. Zde je možné poukázat na výsledky indikátoru A.1

*Spokojenost obyvatel s místním společenstvím*³², kde občané Poděbrad vyjádřili nespokojenost s veřejnou hromadnou dopravou, která byla jednou z nejhůře hodnocených oblastí života ve městě. Rovněž téměř polovina respondentů uvedla, že není spokojena s kvalitou zastávek hromadné dopravy. Město by mělo jistě věnovat oblasti týkající se hromadné dopravy více pozornosti. Titulkový indikátor, kterým je podíl cestu uskutečněný automobilem, s výsledkem 29,3 % cest, je mezi českými městy průměrným výsledkem.

5.8.3. Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech (Základní školy)³³

Indikátor ECI B.6 *Cesty dětí do školy a zpět* hodnotí způsob dopravy dětí z určité obce či města do škol. Jedná se o „nejběžnější způsob přepravy“, což je způsob dopravy používaný alespoň v 50 % školních dní v roce. Cílovou skupinou jsou žáci základních škol, výběr je ale možné rozšířit i na mateřské či střední školy, jak to mu bylo i v případě Poděbrad³⁴. Sledování indikátoru lze rozdělit na teplé a chladné období a kromě způsobu dopravy je možné sledovat i další parametry. Důležitým faktorem, který je tímto indikátorem také sledován, je vnímání pocitu bezpečí na cestě do školy a zpět. V závěru zprávy jsou vyhodnoceny také otázky na spokojenost s různými aspekty týkající se školy.

Výsledky šetření

1. Způsob dopravy

Základní otázka indikátoru ECI B.6 *Cesty dětí do školy a zpět* se dotazuje na způsob, jakým se děti do školy a zpět dopravují. Způsoby dopravy se mírně liší jednak v závislosti na počasí, proto je otázka rozdělena do částí:

1. jak se děti dopravují v teplých měsících a za pěkného počasí do školy a zpět
2. jak se děti dopravují v chladných měsících a za špatného počasí do školy a zpět

³² Viz samostatná zpráva k výsledkům indikátoru A.1 “*Výsledky sledování indikátoru ECI A.1: Spokojenost občanů s místním společenstvím v Poděbradech*”, TIMUR, 2009

³³ POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech- Základní školy* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

³⁴ Výsledky šetření pro střední a mateřské školy má k dispozici Město Poděbrady v podobě souhrnných výsledků v tabulkách a grafech. Zpráva tohoto typu je zpracována pouze pro šetření v základních školách, které jsou i cílovou skupinou indikátoru B.6 *Cesty dětí do a ze školy*.

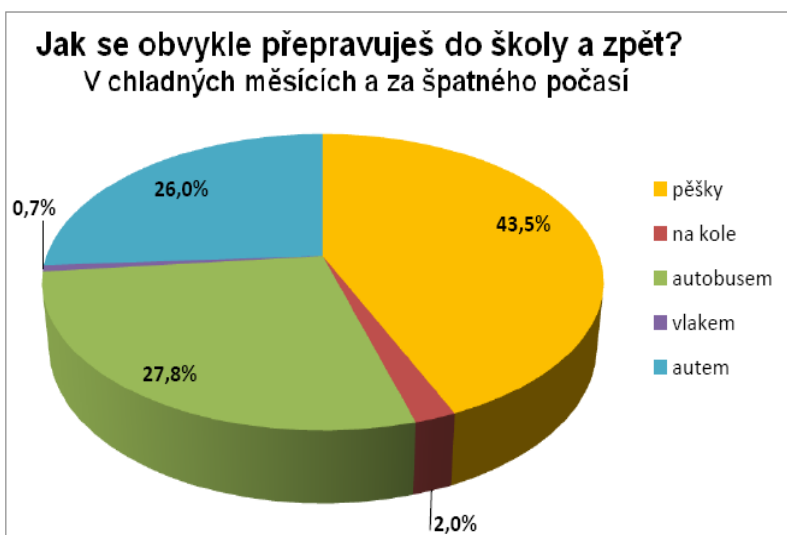
Z odpovědí žáků plynou následující obrázky 9 a 10, které ukazují celkové výsledky za oba druhy počasí.

Obrázek 9: Obvyklý způsob dopravy do školy (letní měsíce)

Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech- Základní školy* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

Podíl dětí dopravujících se do školy v teplých měsících autem je titulkovým indikátorem školních cest. Titulkový indikátor „zastupuje“ celý rozsáhlý indikátor ECI B.6. Je možné jej uvádět samostatně, pokud není prostor či zájem o publikování řady dílčích indikátorů, které tvoří souhrnný indikátor *Cesty dětí do školy a zpět*, nebo jako součást celkového pohledu na způsoby cest dětí do školy a zpět. **Výsledek titulkového indikátoru v Poděbradech je 13,3 %.**

Obrázek 10: Obvyklá přeprava do školy a zpět (chladné měsíce)

Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech- Základní školy* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 15. července 2009]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

2. Přestupování mezi prostředky hromadné dopravy

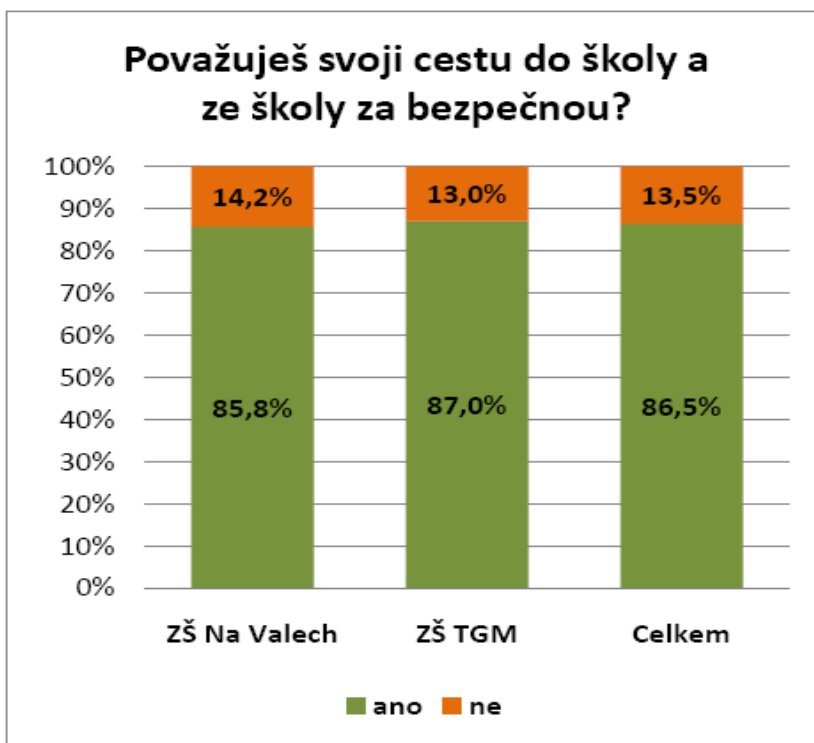
Většina dětí uvedla, že při cestě do školy a zpět nepřestupuje mezi prostředky hromadné dopravy. Přestupu využívá pouze 4,4 % respondentů, z toho 7 % ZŠ TGM a 2,2 % ZŠ Na Valech.

3. Cesty autem

Děti, které uvedly, že se do a ze školy obvykle dopravují autem, byly dále dotazovány na důvody této volby, přičemž důvodů mohly uvést více. Nejčastějším důvodem volby cesty autem byla **společná cesta** s rodiči nebo příbuznými **autem** (celkem 46,8 %). Dalšími důležitými faktory ovlivňujícími výběr dopravního prostředku ve prospěch auta byla **pohodlnost** (14,2 %), velká část uvedla **jiný důvod** (13,1 %), který někteří konkretizovali. Nejčastěji zmiňovaným důvodem pak byla „návštěva lékaře“, příležitostná cesta v případě „zaspání“ nebo „ujetí spoje“, ve více případech žáci a studenti také uvedli, že „nestíhají“ nebo poukazovali na „přeplněnost autobusu“. Celých 3,7 % uvedlo, že nemají jinou možnost, než se dopravovat autem. Přibližně desetina dává přednost tomuto způsobu dopravy kvůli **bezpečnosti** (10,1 %) a 12,2 % kvůli **rychlosti**.

4. Bezpečnost cesty

Další standardní otázky k indikátoru B.6 se týkaly bezpečnosti cest do školy a zpět. Děti odpovídaly na otázku, zda považují svoji „cestu do školy a ze školy za bezpečnou“ (viz obrázek 11).

Obrázek 11: Bezpečnost cesty

Zdroj: POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech- Základní školy* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na [www: <http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>](http://www.strplan.mesto-podebrady.cz)

5. Spokojenost

V další části dotazníku, která byla doplněna ke standardní podobě dotazníku B.6, byly děti dotazovány na spokojenost v různých oblastech fungování školy. Na bodové škále od 0 do 10, kdy 0 znamená nejmenší spokojenost a 10 největší spokojenost, respondenti uváděli jejich úroveň spokojenosti. Ze všeho nejvíce jsou děti spokojeny s **nabídkou volnočasových aktivit ve školách a DDM** (7,16 a 7,37 bodů). O něco méně, ale také velmi spokojeni, jsou s **možnostmi zapojování studentů a žáků do dění ve škole** (7,25 a 6,70). Nejmenší spokojenost, která je ale stále ještě nadprůměrná, byla zaznamenána u **možností zapojování žáků a studentů do akcí města**.

Závěr

Stanovením indikátoru ECI B.6 se Poděbrady řadí mezi města s průměrnými výsledky v oblasti dopravy dětí do školy. Titulkový indikátor – podíl dětí dopravujících se do školy a zpět v teplých měsících autem – dosáhl hodnoty 13,3 %, což nepatří mezi nejnižší výsledky. Podíl dětí dopravujících se do a ze školy pěšky (52,4 %) je druhá nejnižší hodnota ze všech českých měst, která tato měření prováděla. Důvodem pro častější cestu autem děti uvádějí společnou cestu s rodiči nebo příbuznými a větší pohodlnost. Naproti tomu je ale z hlediska udržitelnosti velmi příznivý výsledek velký podíl dětí dopravujících se do školy a zpět na kole. Tento způsob dopravy v letních měsících uvedla celá desetina respondentů, což je oproti jiným českým městům nejlepší výsledek společně s městem Krnov. Z hlediska všeobecné bezpečnosti cest dětí do a ze školy jsou Poděbrady opět vedoucím městem v pocitu bezpečí dotazovaných dětí, které se cítí z 86,5 % bezpečně.

5.9. Závěr praktické části

Po rozebrání Strategického plánu města Poděbrad spatřuji jediné pozitivum ve vyhodnocení Společných evropských indikátorech ECI. v rámci celé sady kritérií pouze ve společných evropských indikátorech ECI. Sada kritérií, která je stanovena a měla by být nástrojem pro hodnocení kvality procesu MA21, samy o sobě nic nevyovídají. Neposkytuje nám informace o kvalitě daného procesu MA21 a ani nehodnotí vlastní kvalitu dané municipality. Pouze indikátory ECI, jako jediný, hodnotí právě tu požadovanou kvalitu, která je základem procesu MA21. Ve vytvořené sadě kritérií je jen malá zmínka o těchto indikátorech a hovoří o nich kritérium č.16. Aby mohl být proces MA21 dobře hodnocen, měly by být indikátory ECI nedílnou součástí kritérií pro MA21 a nebo by měly být vytvořeny zcela nové indikátory, které by se přímo zaměřovaly na kvalitu procesu. Správně zvolený indikátor hodnotí rovněž úspěšnost procesu vzhledem k udržitelnému rozvoji.

Myslím si, že velkým přínosem pro město Poděbrady bylo sledování a následné vyhodnocení indikátorů ECI/TIMUR: A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech, A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech a B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech. Tyto výsledky jako jediný nám říkají něco o kvalitě a jsou přínosem pro celý proces MA21.

6. Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo zodpovědět otázky položené v úvodu, které se týkají finančních prostředků a naplnění cílů místní Agendy 21. Otázka zněla, zda vynakládané finanční prostředky vedou k naplňování cílů MA21, v jakém rozsahu dochází k jejich naplňování a jaké jsou jejich skutečné dopady. Po teoretických předpokladech a praktických zkušenostech lze na tuto otázku odpovědět.

Na základě teorie je zřejmé, že vynakládané finanční prostředky by měly vézt k naplnění cílů, které stanovuje MA21.

Město Poděbrady získalo grant od Ministerstva životního prostředí z Revolvingového fondu PHARE na realizaci projektu Udržitelný rozvoj města Poděbrad. Výsledkem tohoto projektu bylo zejména vytvoření svého strategického plánu. Strategický plán je většinou nedílnou součástí každé municipality, kdy se nemusí jednat vždy o velké město, a tak si mohlo město vytvořit tento plán v rámci své činnosti i bez poskytnuté finanční podpory. Finanční prostředky tak mohly být využity na jiný projekt, kde by byly efektivněji využity. Podle mého názoru se měly v rámci projektu zaměřit ve větší míře na sledování a vyhodnocení indikátorů ECI a mělo by to pozitivnější dopady na realizaci MA21 ve městě Poděbrady.

V rámci celého procesu totiž ve městě Poděbrady měly podle mého názoru největší přínos již zmíněné indikátory ECI, které podávají výsledky o kvalitě procesu a celkové kvalitě samotného města. Na jejich základě se dovídáme informace, které jsou pro nás, pro veřejnost, velmi důležité. Podávají nezkrácené informace, i když jejich účinnost závisí na kvalitě zpracování a způsobu interpretace ostatním účastníkům. V případě města Poděbrady byly podle mého názoru velmi dobře zpracovány a pozitivně hodnotím zpřístupnění všem na internet.

Cíl, který stanovuje místní Agenda 21, byl v podstatě naplněn vyhodnocením 3 indikátorů ze sady ECI. Obsah výsledků poskytuje městu důležité informace, podle kterých lze aktivně pracovat na změnách k lepšímu a celkově zvyšovat kvalitu života ve městě. Proto v tomto případě byly vynaložené prostředky na tento projekt přínosem a má tak pozitivní dopad na celou společnost.

7. Použitá literatura a jiné prameny

1. Český ekologický ústav. *Metodika pro místní Agendy 21 v České republice: strategie, postupy a techniky uplatnění MA21 na místní a regionální úrovni ČR*. [S.l.: s.n.]. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2003. 120s.
2. *Indikátory udržitelného rozvoje. Teoretické přístupy a zkušenosti v České republice*. Případová studie Hradec Králové, vydalo Civitas per Poluli Hradec Králové v r. 2007, stránek 52, ISBN 978-80-903813-6-0, první vydání, editor doc. Ing. arch. Vladimíra šilhánková, Ph.D.
3. JENÍČEK, Vladimír. *Životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj v soustavě globálních systémů*. Ostrava: Vysoká škola báňská; Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 130 s. ISBN 80-85368-94-3.
3. REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *Práce s veřejností a místní Agenda 21*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1998. 88 s. ISBN: 80-7212-047-6.
4. REITSCHMIEDOVÁ, Alena. *Udržitelný rozvoj a Agenda 21*. Praha: Český ekologický ústav, MŽP, The British Council, 2000. 12 s. Průvodce pro místní Agendy 21, sešit 1.
5. REMTOVÁ, Květa. *Trvale udržitelný rozvoj a strategie ochrany životního prostředí*. Ostrava: Vysoká škola báňská; Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 1996. 95 s. ISBN: 80-85368-93-5.
6. ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji*. Univerzita Pardubice, 2007. 129 s. ISBN 978-80-7395-019-4.
7. THOMAS, Randall(ed.) *Sustainable urban design and environmental approach*. Spon Press London, New York 2003. 212 s. ISBN 0-415-28123-7.
8. *Agenda 21 - Příklady dobré praxe. Diskusní portál k místní Agendě 21 a místní Akci 21* [on-line]. [cit. 2009-04-02]. Dostupné na www: <<http://www.agenda21.cz/k03.php>>
9. CENIA - Česká informační agentura životního prostředí. *O místní Agendě 21* [on-line]. [cit. 2009-04-05]. Dostupné na www: <<http://www.ma21.cz/>>

10. CENIA - Česká informační agentura životního prostředí. *Systém místní Agendy 21 v obci, městě, regionu a jeho základní části* [on-line]. [cit. 2009-05-08]. Dostupné na www: <[http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGSI0KM/\\$FILE/system_ma21.pdf](http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGSI0KM/$FILE/system_ma21.pdf)>
11. ENVIS - Informační servis o životním prostředí. *Místní Agenda 21 v ČR a v Praze* [on-line]. [cit. 2009-06-26]. Dostupné na www: <[http://envis.praha-mesto.cz/\(pm5ds245e2ovluihydrzuo55\)/default.aspx?ido=5323&sh=-473550853](http://envis.praha-mesto.cz/(pm5ds245e2ovluihydrzuo55)/default.aspx?ido=5323&sh=-473550853)>
12. Město Poděbrady [online]. [cit. 2009-07-25]. Dostupné na www: <<http://www.mesto-podebrady.cz>>
13. Město Poděbrady. *Stručný harmonogram hlavních kroků zpracování Strategického a Akčního plánu rozvoje města Poděbrady* [on-line]. [cit. 2009-06-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>
14. Město Poděbrady. *Udržitelný rozvoj města Poděbrady* [online]. [cit. 2009-05-03] Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz/clanek.php?ID=67>>
15. Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.mzp.cz>>.
16. Ministerstvo životního prostředí ČR. *Místní Agenda 21* [on-line]. [cit. 2009-05-10]. Dostupné na www: <http://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21>
17. Ministerstvo životního prostředí ČR. *Podpora MA21 z MŽP - revolvingový fond Phare* [on-line]. [cit. 2009-05-10]. Dostupné na www: <[http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/\\$pid/MZPMPFOSK9HH](http://www.mzp.cz/AIS/web-pub.nsf/$pid/MZPMPFOSK9HH)>
18. Ministerstvo životního prostředí ČR. *Prezentace aplikace PowerPoint* [on-line]. [cit. 2009-04-26]. Dostupné na www: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017391>
19. Ministerstvo životního prostředí ČR. *Revolvingový fond PHARE* [on-line]. [cit. 2009-06-26]. Dostupné na www: <<http://www.mzp.cz>>
20. Místní Agenda 21 [online]. [cit. 2008-10-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.ma21.cz>>.
21. Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 2009-04-07]. Dostupné na www: <<http://ma21.cenia.cz/kriteria>>

22. Místní Agenda 21. *Sada Kritérií MA21* [on-line]. [cit. 2009-08-10]. Dostupné na www: <<http://ma21.cenia.cz/municipalita/podebrady>>
23. Národní síť Zdravých měst ČR. *Databáze místních Agend 21 – oficiální evidence MA21 v ČR* [on-line]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné na www: <<http://www.nszm.cz/index.shtml?apc=r2082447t>>
24. NOVÁK, Josef; POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.1: Spokojenost obyvatel s místním společenstvím v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>
25. Občanská společnost – informační server. *Místní Agenda 21* [online]. [cit. 2009-04-15]. Dostupné na www: <<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=1923253>>
26. PAUKERTOVÁ, Ivana. *Co je agenda 21 a MA21* [online]. [cit. 2009-05-10]. Dostupné na www: <<http://www.paukertova.cz/view.php?navezclanku=co-je-agenda-21-a-ma21&cislocclanku=2007080017>>
27. POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR A.3: Mobilita a místní přeprava cestujících v Poděbradech* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>
28. POMALIŠOVÁ, Michaela. *Výsledky sledování indikátoru ECI/TIMUR B.6: Cesta dětí do a ze školy v Poděbradech- Základní školy* [on-line]. Vydala Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2009 [cit. 2009-07-15]. Dostupné na www: <<http://www.strplan.mesto-podebrady.cz>>
29. PONDĚLÍČEK, Michael; ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Strategický plán rozvoje města Poděbrady do roku 2025. Vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví*. Beroun a Hradec Králové, 2009.
30. ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Přednášky z předmětu Strategické plánování*. Univerzita Pardubice, fakulta ekonomicko-správní, obor regionální rozvoj, akademický rok 2007/2008.

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Hierarchie uplatňování MA21</i>	15
<i>Obrázek 2: Spokojenost s místem bydliště nebo práce</i>	62
<i>Obrázek 3: Spokojenost s jednotlivými oblastmi života</i>	63
<i>Obrázek 4: Spokojenost kvality různých zařízení</i>	65
<i>Obrázek 5: Spokojenost s dopravou</i>	67
<i>Obrázek 6: Důvod cesty</i>	70
<i>Obrázek 7: Způsob dopravy</i>	71
<i>Obrázek 8: Průměrná délka cesty (km)</i>	72
<i>Obrázek 9: Obvyklý způsob dopravy do školy (letní měsíce)</i>	74
<i>Obrázek 10: Obvyklá přeprava do školy a zpět (chladné měsíce)</i>	75
<i>Obrázek 11: Bezpečnost cesty</i>	76

Seznam tabulek

<i>tabulka 1: Vysvětlení pojmů místní Agenda 21</i>	10
<i>tabulka 2: Kritéria pro Kategorii Zájemci</i>	25
<i>tabulka 3: Kritéria pro Kategorii D</i>	26
<i>tabulka 4: Kritéria pro Kategorii C</i>	27
<i>tabulka 5: Kritéria pro Kategorii B</i>	28
<i>tabulka 6: Kritéria pro Kategorii A</i>	29
<i>tabulka 7: Náklady na projekt Udržitelný rozvoj města Poděbrad</i>	37
<i>tabulka 8: Porovnání plánu a skutečnosti (3. sloupec vlastní konstrukce)</i>	43
<i>tabulka 9: Splněná kritéria Kategorie Zájemci města Poděbrady/ rok 2009</i>	53
<i>tabulka 10: Splněná kritéria Kategorie D města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)</i> ..	56
<i>tabulka 11: Splněná kritéria Kategorie C města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)</i> ..	59
<i>tabulka 12: Splněná kritéria Kategorie B města Poděbrady/ rok 2009 (vlastní konstrukce)</i> ..	60
<i>tabulka 13: Spokojenost s jednotlivými kulturními zařízeními</i>	66

Seznam použitých zkratk

CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ECI	Evropské společné indikátory
MA21	Místní Agenda 21
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NSZM ČR	Národní síť zdravých měst České republiky
OSN	Organizace spojených národů
TIMUR	Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj
ŽP	Životní prostředí